

Frazeologija u člancima Glasa Slavonije

Jurković, Mirna

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:978426>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-27**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Diplomski studij Hrvatskoga jezika i književnosti

Mirna Jurković

Frazeologija u člancima *Glasa Slavonije*

Diplomski rad

Prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić

Osijek, 2015. godina

0. SADRŽAJ:	
0.1. SAŽETAK.....	3
1. UVOD.....	4
2. GLAVNI DIO.....	6
2.1.Frazem i frazeologija.....	6
2.2.Postanak i razvoj frazeologije.....	7
2.3.Osnovne osobine frazema.....	8
2.4.Najčešća značenja frazema po novinskim rubrikama.....	10
2.5.Vrste riječi koje su zastupljene u frazemskim izrazima.....	16
2.6.Vrste frazema prema opsegu.....	23
2.6.1. Fonetska riječ.....	23
2.6.2. Skup riječi.....	24
2.6.3. Rečenica.....	27
2.7.Podjela frazema s obzirom na vrstu riječi kojom se tumači značenje...29	
2.7.1. Imenički frazem.....	31
2.7.2. Glagolski frazem.....	33
2.7.3. Priložni frazem.....	35
2.7.4. Pridjevski frazem.....	38
2.8.Ustrojstva frazemskih sintagmi.....	40
2.9.Stil frazema.....	43
2.9.1. Polifunkcionalnost Hrvatskog standardnog jezika.....	44
2.9.2. Novinarsko-publicistički stil.....	45
2.9.3. Razgovorni stil.....	47
2.10. Poslovice i izreke.....	49
3. ZAKLJUČAK.....	52
4. LITERATURA.....	54
4.1. Popis izvora.....	54
4.2. Popis citirane literature.....	55
5. PRILOZI.....	56
5.1.Rječnik s abecednim popisom frazema iz novinskih članaka.....	56
6. ŽIVOTOPIS.....	86

0.1.SAŽETAK

Ovaj diplomski rad bavi se proučavanjem frazema iz članaka novina *Glas Slavonije*. Daje se uvid u teorije preuzete iz literaturnih jedinica, a zatim se u skladu s teoretskim pregledom navode odgovarajući primjeri pronađeni u novinskim člancima. Ukoliko je potrebno, primjeri se dodatno pojašnjavaju da bi se vidjela poveznica s literaturnim jedinicama. Sve što se navodi u teorijskom pregledu, potvrđuje se odgovarajućim primjerima preuzetima iz novinskih članaka. Rad se dotiče nekoliko vrsta podjela frazema u skladu s literaturom.

Na kraju rada donosi se popis frazema koji su poslužili obradi teme u obliku rječnika gdje se navode primjeri rečenica u kojima su pronađeni frazemi te njihovo tumačenje ili prijevod.

Ključne riječi:

frazem, tumačenje frazema, ustrojstvo frazemskih sintagmi, opseg frazema, stil frazema

1. UVOD

Ovaj diplomski rad bavit će se frazeologijom iz novinskih članaka *Glasa Slavonije*.¹Pri obradi teme proučavane su novine u razdoblju od 18. ožujka do 1. travnja 2015. godine. Primjeri frazema uzeti su iz sljedećih novinskih rubrika: Novosti, Osijek, Slavonija i Baranja, Magazin, Sport te prevladavaju primjeri iz svih navedenih rubrika u podjednakoj mjeri.

Cilj je ovoga diplomskoga rada pronaći što više frazema koji se upotrebljavaju u člancima iz novina *Glas Slavonije* te ih potom iskoristiti kao potkrijevu određenih teorijskih postavki koje navode autori literaturnih jedinica kojima će se rad služiti.

Kad je riječ o literaturi koja će se u radu navoditi, poslužile su ponajprije knjige *Hrvatska frazeologija* i *Iz frazeološke problematike* autorice Antice Menac iz kojih su upotrijebljene osnovne teorijske činjenice vezane za frazeme i frazeologiju kao znanost općenito. Nadalje, upotrijebljene su i knjige profesorice Ljiljane Kolenić *Riječ o riječima te Riječi u svezama* čije se postavke nadovezuju na prethodno spomenute literaturne jedinice Antice Menac. Također je za neka poglavlja diplomskoga rada poslužila i knjiga Josipa Silića *Funkcionalni stilovi hrvatskoga standardnoga jezika* te teorija Andrea Jollesa iz knjige *Jednostavni oblici* koja je pripomogla određivanju posebne vrste frazema – izreke ili poslovice. Za tumačenje značenja frazemskih izraza rad se služio frazeološkim rječnikom Josipa Matešića te Antice Menac.

U uvodnom dijelu razrade slijedi ponajprije kratka teorija o općenitu postanku i razvoju frazeologije kao relativno mlade lingvističke discipline te njezino djelovanje i postignuća u hrvatskome jeziku. Zatim će uslijediti nekoliko definicija frazema ili frazeologije koje su

¹U Drugom svjetskom ratu *Glas Slavonije* bio je kruna antifašističkog tiska u ovom dijelu Hrvatske. nastavljao se neposredno na list *Slavonskipartizan* koji je tiskan od siječnja 1942. Pojavio se, tiskan na ciklostilu, 24.travnja 1943., a nakon nekoliko brojeva na tiskarskom stroju. Jasip Cazi i Ivo Sarajčić imali su zadatak pokrenuti list, a prvi su mu urednici bili Zorko Golub, Zdenko Has, Zdenko Ružić, Oskar Karaflija, dr. Milan Prelog i Nada Valentić. *Glas Slavonije* tiskao se u nakladi od 4000 primjeraka. Osijek je oslobođen 14. travnja 1945. i od tada se *Glas Slavonije* tiska tjedno, a nakon toga postaje dnevnik. U razdoblju od 1973. do 1990. *Glas Slavonije* bio je prvi slavonski dnevnik s 15 000 primjeraka, a direktori i glavni urednici proveli su kompletnu kompjuerizaciju pripreme lista. Od 1986. do 1991. glavni urednik bio je Drago Hedl. Za njegova mandat dolazi do modernizacije lista na osnovi novinskog višebojnog *offseta*, kompjuerizacije rada u uredništvu i poslovanju). Naklada lista iznosila je 15000, a ponekad i 50 000 primjeraka. Do današnjih dana *Glas Slavonije* ostao je jedini živući dnevni list na slavonsko-baranjskom prostoru. (Krušelj, Kristina; Mirošničenko, Ivana. 2014. Jezik osječkih novina: Branislav i Glas Slavonije, Hrvatistika, 77-94)

ustanovili različiti jezikoslovci te će iz svih navedenih biti izvedena jedna koja obuhvaća sve osnovne značajke frazema.

Nakon kratkog uvida u teoriju frazema i frazeologije kao znanosti koja se bavi proučavanjem zakonitosti frazema, uslijedit će rad na konkretnim primjerima iz već navedenih rubrika novinskih članaka. Najprije će se obraditi najučestalija općenita značenja koja prevladavaju u rubrikama. Zatim će se ustanoviti koje su vrste riječi najzastupljenije u novinskim člancima. Nakon toga donosi se podjela frazema s obzirom na njihov opseg, radi li se o fonetskoj riječi, skupu riječi ili rečenici. Sljedeća podjela obradit će se s obzirom na vrstu riječi kojom se tumači značenje određenog frazema, dakle, odredit će se radi li se o glagolu, imenici, pridjevu ili prilogu koji tumači frazem. Nadalje, uslijedit će dublja analiza koja se odnosi na konstrukciju iliti ustrojstvo frazemskih sintagmi gdje će se izdvojiti sve inačice koje su pronađene u člancima. Pri obradi svih navedenih podjela prikazat će se najprije kratak teorijski dio vezan za određenu podjelu, a zatim će uslijediti rečenice s naglašenim primjerima frazema te obrazloženje ukoliko je ono neophodno.

Pri kraju glavnog dijela diplomskog rada koji se odnosi na razradu, donose se primjeri frazema s obzirom na funkcionalni stil kojemu pripadaju, a primjerima će prethoditi prikladan teorijski dio o stilovima. Kao završetak glavnog dijela obradit će se poslovice odnosno izreke kao posebna vrsta frazema te će se najprije prikazati kratak teorijski pregled takve vrste frazema, a zatim će se oprimjeriti frazemima iz novinskih članaka.

Nakon prikladnog zaključnog dijela izvedenog iz svega što je rečeno, diplomski rad donosi i popis frazema kojima se služio u vidu rječnika prema abecednom redoslijedu frazemskih oblika onako kako su pronađeni u novinskim člancima.

2. GLAVNI DIO

2.1.FRAZEM I FRAZELOGIJA

U Simeonovom rječniku frazeološka jedinica je ustaljena ili frazeološka sveza, skup riječi u kojemu semantička monolitnost prevladava nad strukturnom razdjeljivošću njegovih sastavnih elemenata; leksikalizirani skup riječi itd. (Simeon, 1969)

„U „Leksici i frazeologiji“ Menac i Iljaša frazeologizam je neslobodni skup riječi, koji ne nastaje u procesu priopćavanja, već se u cjelini ponavlja (jer je dat). Rečeno je da se značenje frazeologizma obično ne izvodi iz značenja njegovih sastavnih dijelova: oni se desemantiziraju gubeći svoje obično značenje.“ (Menac, 1980: 48)

U članku Josipa Matešića „O poredbenom frazemu u hrvatskom jeziku“ kaže se da frazem predstavlja vezu riječi koju karakteriziraju reproduktivnost, idiomatičnost (najmanje jedan od članova veze primio je – u usporedbi s izvornim značenjem – novo, drugo značenje) i mogućnost da se uklopi u kontekst poput svakog običnog leksema. (Matešić, 1978: 212)

Saberimo i rezimirajmo rečeno; „frazem je zadani skup od najmanje dviju riječi, u kojem je najmanje jedan član izmijenio svoje obično značenje, a koji se može uklopiti u kontekst poput svakog običnog leksema.“ (Menac, 1980: 48)

Željka Fink-Arsovski govori kako frazeologiju kao lingvističku, ali i kulturološki mnogoslojnu disciplinu, možemo promatrati iz raznih kutova. Termin frazeologija (grč. phrasis „izraz“ + logos „riječ, govor“) ima dva značenja. Prvo se odnosi na lingvističku disciplinu, na znanost o ustaljenim izrazima čvrste strukture, koji se mogu izučavati u okviru jednog ili više jezika na teoretskom planu. Drugo značenje predstavlja ukupnost frazema raspoređenih prema različitim kriterijima, na primjer prema komponentama određenog semantičkog polja: zoonimna frazeologija (ukupnost frazema sa zoonimnom komponentama), somatska frazeologija (ukupnost frazema sa somatskim komponentama); zatim, prema podrijetlu i proširenosti upotrebe postoje: internacionalna frazeologija (ukupnost internacionalnih frazema), nacionalna frazeologija (ukupnost frazema nacionalnog karaktera); posuđena frazeologija (ukupnost frazema-posuđenica); nadalje, prema vremenskoj raslojenosti: arhaična frazeologija (ukupnost arhaičnih frazema); prema područnoj raslojenosti: dijalektalna frazeologija, regionalna frazeologija (ukupnost frazema koji se upotrebljavaju na određenom području); frazeologija kojom se služe pojedini književnici (frazeologija M. Krleže, frazeologija M. Šolohova) i slično. Osim toga mogu se proučavati različiti strukturni frazeološki tipovi. Studija posvećena poredbenoj frazeologiji

bavi se analizom jednog od njih, točnije, analizom poredbenih frazema. (Fink-Arsovski, 2002: 5)

„Frazeologiju jednoga jezika tvore izrazi čvrsto vezane strukture, nastali na različite načine i pridošli iz različitih izvora, koji svi zajedno na specifičan način odražavaju i ilustriraju tip mišljenja, odnos prema stvarnosti, vezu s okolnim svijetom i još mnogo toga karakterističnog za jednu jezičnu zajednicu.“ (Menac, 1980: 49)

„Termin frazeologija koristi se za jezikoslovnu disciplinu koja se bavi proučavanjem frazema, ali i kao naziv za inventar frazema u jednom jeziku.“ (Fink-Arsovski 2002: 5).

„Međunarodno su rašireni izrazi koji se odnose na grčko-latinski izraz *phrasis* ili grčki idioma. Uz prvi izraz vežu se izrazi frazeologija, frazeologizam, a uz drugi idiom, idiomatika, idiomatizam.“ (Pavić Pintarić, 2010: 10)

2.2.POSTANAK I RAZVOJ FRAZELOGIJE

„Frazeologija, kao jedna od najmlađih lingvističkih disciplina, počela se izdvajati iz leksikologije tek sredinom prošloga stoljeća, točnije nakon godine 1947, tj. nakon objavljivanja pionirskog rada *Osnovni tipovi frazeoloških jedinica u ruskom jeziku* lingvиста Viktora Vladimiroviča Vinogradova. Njen je buran razvoj započeo na području bivšeg Sovjetskog Saveza, gdje je uskoro brojnim teoretskim radovima i frazeološkim rječnicima dokazala opravdanost svoga osamostaljenja. Ubrzo se proširila i na ostale slavenske zemlje, u kojima je također stekla veliku popularnost među lingvistima. U Hrvatskoj se počela proučavati početkom 70-ih godina 20. stoljeća. Uspješno primijenivši ruske teorije na hrvatsku frazeološku stvarnost, Antica Menac je potaknula razvoj te znanosti na našem području okupivši oko sebe grupu suradnika, u prvom redu, rusista koji su uskoro postali jezgra Zagrebačke frazeološke škole. No unatoč tek nedavnom izdvajanju frazeologije u samostalnu znanstvenu disciplinu, treba naglasiti da su lingvisti odavno registrirali neke semantičke cjelovite izraze, te ih, u nedostatku boljeg rješenja, najčešće svrstavali u poslovice ili uzrečice. Takvi su izrazi bili uključeni i u starije rječnike.“(Fink-Arsovski, 2002: 6)

Antica Menac smatra da su se u frazeološkim radovima učvrstili nazivi *frazeologizam* jer se dobro uklapa u tvorbu *frazeologija*, *frazeolog*, *frazeološki*, a *frazem* jer prihvaća tvorbu drugih lingvističkih naziva osnovnih jedinica: fonem, morfem, leksem, semem. U hrvatskoj je frazeologiji prihvaćena definicija frazema prema Antici Menac. „Frazem je veza riječi s ovim obvezatnim osobinama: ne stvara se u govornom procesu, nego se reproducira u gotovu obliku;

ima stalan sastav i raspored sastavnica jer one, ili bar neke od njih, doživljavaju semantičku pretvorbu; uklapa se u rečenicu kao njezin sastavni dio.“ (Menac, 1994: 162)

2.3.OSNOVNE OSOBINE FRAZEMA

„Osnovna jedinica frazeologije jest frazem. On se sastoji od najmanje dviju sastavnica (od dviju autosemantičkih ili od kombinacije autosemantičke i sinsemantičke) koje karakterizira cjelovitost i čvrsta struktura. Frazem se ne stvara u govornom procesu, nego se kao već zapamćena, usvojena ili naučena (ako se radi o stranom jeziku) cjelina uključuje u diskurs, pa se stoga može govoriti o njegovoj ustaljenosti odnosno reproduktivnosti.“ (Fink-Arsovski, 2002: 6)

Prema Ljiljani Kolenić frazem se obično definira kao najmanja frazeološka jedinica koja se ne stvara u govornom procesu nego se reproducira u gotovu obliku, a značenje mu se obično ne izvodi iz značenja njegovih dijelova, budući da su svi ili neki od njih doživjeli poneku značenjsku pretvorbu. Frazemi se uklapaju u kontekst kao njegov sastavni dio te mogu imati različita ustrojstva. S obzirom na ustrojstvo frazema dijelimo ih prema vrsti riječi središnje punoznačnice pa frazemi mogu biti glagolski, imenički, pridjevni, priložni, brojni. Neki frazeolozi naglašavaju kako frazem mora sadržavati barem dvije punoznačnice, no drugi drže da to ipak nije potrebno. (Kolenić, 1998: 75)

Fink-Arsovski tvrdi kako frazem postaje dio rečeničnog ustrojstva vršeći sintaktičku funkciju u rečenici ili se pak upotrebljava kao zasebna rečenica. Za većinu je frazema nastalih na bazi slobodnih sveza riječi karakteristična slikovitost koja se odražava u dubinskoj strukturi frazema, u tzv. semantičkom talogu. Ta je osobina direktno vezana uz desemantizaciju (semantičku preobliku) svih ili dijela frazeoloških sastavnica u frazemu. (Fink-Arsovski, 2002: 6)

„Kakve su to to slobodne sveze riječi od kojih se može semantičkom pretvorbom formirati frazem? To su sveze kod kojih svaka riječ (leksem) ima svoje leksičko značenje.“ (Fink-Arsovski, 2002: 7)

Željka Fink-Arsovski navodi da je frazemima često svojstvena snažna ekspresivnost i najčešće negativno konotativno značenje. Sve se dosad spomenute osobine odnose na frazeologiju u užem smislu. Nadalje, tvrdi kako postoji i dio ustaljenih izraza za koje nije karakteristična potpuna desemantizacija, slikovitost, ekspresivnost i konotativno značenje. Takvi su izrazi dio frazeologije u širem smislu. Njima je svojstvena ustaljenost, čvrsta struktura i cjelovitost, a najčešće se susreću u terminologiji te pojmovima iz različitih područja. (Fink-Arsovski, 2002: 7)

Frazemi se, prema Fink-Arsovski, mogu analizirati s različitih aspekata, a tri osnovna oblika frazeološke analize jesu semantički, sintaktički i strukturni. Semantička se analiza bavi frazeološkim značenjem, načinom njegova formiranja, motiviranošću, porijeklom frazema. Sintaktička analiza odnosi se na uključivanje frazema u rečenično ustrojstvo te na određivanje

njegove funkcije, dok se strukturna analiza frazema bavi čisto formalnom stranom koja podrazumijeva opseg frazema, njegov leksički sastav i određivanjem sintaktički glavne komponente. (Fink-Arsovski, 2002: 8)

- Frazemi u užem smislu

„Frazem se ne stvara u govornom procesu nego se reproducira u gotovu obliku. Frazem moramo prepoznati jer se kao sveza riječi ustalio dugom komunikacijskom praksom. Riječ je, dakle, o postojećoj svezi riječi koja se čestim ponavljanjem okamenila i javlja se uvijek u takvu obliku. Barem jedna od riječi u toj svezi nema više svoje značenje, nego je doživjela značenjsku pretvorbu.“ (Kolenić, 1998: 76)

- Frazemi u širem smislu

„Rečeno je već da je osnovno obilježje frazema da je postojana sveza riječi koja se ne stvara u govornom procesu nego se reproducira u gotovu obliku i da mu se značenje obično ne izvodi iz njegovih dijelova jer su svi, ili neki od njih, doživjeli značenjsku preobrazbu. Mnoge je frazeme prema toj definiciji lako prepoznati. Ipak, valja reći da utvrđivanje frazema u konkretnom tekstu nije uvijek jednostavno.“ (Kolenić, 1998: 76)

Ljiljana Kolenić navodi kako je u nekim svezama doista riječ o postojećoj svezi riječi koja se ne stvara u govornom procesu nego se reproducira u gotovu obliku, ali je značenjska preobrazba frazemskih sastavnica manja. Takve sveze Nada Vajs i Vesna Zečević zovu *lokucijama* i o njima tvrde kako značenje takvih ustaljenih sveza proizlazi iz uzajamne uvjetovanosti značenja njezinih sastavnica i u konkretnom se jeziku upotrebljava baš takva sveza, a ne pojedinačna riječ istog značenja. Najviše takvih sveza poznato je iz usmenog pjesništva, primjerice: bili danak, sinje more, gorica zelena. Takve sintagme reproduciraju se u gotovu obliku i u usmenoj i u pisanoj poeziji te proznim djelima. Navedene sveze riječi nazivaju se frazemima u širem smislu, mada u njima nema neke velike značenjske pretvorbe. Međutim, u konkretnom se jeziku upotrebljava baš takva sveza. (Kolenić, 1998: 77)

Antica Menac tvrdi kako su osnovna obilježja frazema koja proizlaze iz njegove definicije idiomatičnost, semantičko-sintaktička stabilnost, leksikaliziranje i reproduciranje. Osim glavnih osobina koje su uvijek prisutne u frazemu, Menac navodi i metaforičnost, neprovidnost, emocionalnost, nacionalni karakter, neprevodivost, ekspresivnost, slikovitost i konotativnost. Čvrstoća strukture ne znači da se sastavnice frazema ne mogu zamijeniti ili ispustiti, a da se pri tome ne promijeni značenje frazema. Višerječnost je osobina frazema da se sastoji od najmanje dvije riječi. Ta je osobina važna kod razgraničavanja frazema od ostalih leksičkih jedinica,

složenica te izvedenica. Idiomaticnost je osobina frazema koja nastaje onda kada se frazeološko značenje ne može izvesti iz značenja njegovih sastavnica. (Menac, 2007: 19)

2.4.NAJČEŠĆA ZNAČENJA FRAZEMA PO NOVINSKIM RUBRIKAMA:

Novinska rubrika „Novosti“ donosi presjek najnovijih događanja iz područja politike koja objedinjuje i vijesti vezane za osobe koje se bave politikom te njihove izjave i komentare o političkom stanju. Nadalje, usko vezano za politiku je i područje gospodarstva koje se bavi financijskim stanjem cijele države. Budući da članci u navedenoj rubrici najčešće govore o aktualnoj političkoj situaciji, ne čudi pojava značenja kao što su uspjeh, bogatstvo, ponos, varke, brige i teškoće, koja su karakteristična u području politike i gospodarstva, posebice ako se u obzir uzme i trenutno gospodarsko stanje naše države koje pokazuje kako su neki pojedinci bogati i ponosni, dok su drugi u brigama i teškoćama zbog prijevara što je vidljivo i u primjerima koji slijede.

- Bogatstvo:

*Njima nije jasno što jedan rođeni Londonac radi u Zagrebu. „Vaša zemlja doista je **zlatni rudnik** pametnih i vrijednih ljudi, ne vidim gdje je problem.“*

Navedeni primjer jasno pokazuje kako je značenje frazema *zlatni rudnik* bogatstvo.

- Ponos:

*No bilo je i ministara koji su odlazili ne baš **uzdignute glave**. To je, u svakom slučaju, bolje nego u nekim prijašnjim vladama.*

Frazem *uzdignute glave* tumači se izrazom *ponosito ili gordo*.

- Briga:

*Dovoljno je to da se borci za zaštitu okoliša **hvataju za glavu**, a prateći svjetske trendove, i ove godine Ministarstvo zaštite okoliša i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost subvencioniraju kupnju električnih hibridnih vozila.*

Značenje frazema *hvatati se za glavu* je *brinuti se oko čega*.

- Prijevare:

*Ipak, najglasniji u upozoravanju na **rupe u zakonu** o nagodbi je sudac Trgovačkog suda u Zgrebu, Mislav Kolakušić, koji je predstečajni zakon nazvao – većom pljačkom od privatizacije.*

Frazem *rupe u zakonu* tumači se riječima *varke ili prijevare*.

- Teškoće:

*Kako navodi Maras, uvoz gotovih proizvoda od strane trgovačkih lanaca po dampinškim cijenama doveo je do toga da domaća industrija mlijeka ima prevelike zalihe i **grca u problemima**.*

Prethodno navedeni frazem *grcati u problemima* tumači se izrazom *biti u velikim problemima*.

U rubrikama „Osijek“ i „Slavonija i Baranja“ isprepliću se naizgled oprečna opća značenja. S jedne strane pojavljuju se izrazi koji imaju značenje suosjećanja, napretka i važnih koraka, dok su, s druge strane, uočljivi i izrazi sa suprotnim značenjima nebrige, nesigurnosti i odustajanja. Navedena značenja također je moguće povezati s aktualnim stanjem slavonske i baranjske regije koja gospodarski vidno zaostaje za nekim razvijenijim područjima Republike Hrvatske. No, zahvaljujući nekim pozitivnim izrazima koji ipak znače nekakav napredak, popravljaju se naizgled tmurna slika Slavonije. Navedena pozitivna i negativna značenja jasno se vide u sljedećim primjerima iz novinskih članaka:

- Odustajanje:

*Ne preostaje mu ništa drugo nego boriti se, iako bi najlakše bilo **dići ruke od svega**, zatvoriti pogon i otpustiti ljude.*

Frazem *dići ruke od svega* označava odustajanje.

*U svibnju nas je Sava potopila, uništila sve što smo imali, a sada nas se opet zaboravlja, opet smo **zadnja rupa na svirali** – ogorčeni su mještani u Račinovcima.*

Izraz *zadnja rupa na svirali* tumačimo riječima *nešto sporedno ili manje bitno*.

- Nebriga:

Tuđa rana nikoga ne peče. Pa neka gospoda u Zgrebu i njihove obitelji pokušaju samo jedan dan biti bez pitke vode, pa će vidjeti kako je to.

Izreka *tuđa rana nikoga ne peče* označava nebriga i manjak suosjećanja za druge.

- Nesigurnost:

Njemu je to „sklizak teren“. Povećat će se kapital društava, a time su na dobitku i općine kao suvlasnici.

Frazem *sklizak teren* tumači se pridjevom *nesigurno*.

- Suosjećanje:

Projekt pod nazivom „U tuđim cipelama“ bio je središnji dio obilježavanja Dana škole u Prvoj gimnaziji.

Frazem *u tuđim cipelama* označava suosjećanje s drugima oko sebe.

- Napredak:

*Ostvarena je suradnja s Ekonomskim fakultetom, a upravo kroz sudjelovanje u organizaciji ovog međunarodnog festivala ekstremnih sportova studenti će **brusiti svoje vještine** i stjecati vrijedno iskustvo.*

Navedeni frazem *brusiti svoje vještine* tumačit ćemo glagolom *usavršavati se*.

*Motivirani smo onime što smo postili i to nam je bila **odskočna daska** da svim generacijama pručimo još jedno mjesto gdje će moći vježbati i dobro se zabaviti.*

Frazem *odskočna daska* predstavlja nekakav položaj s kojega se može napredovati.

U rubrici „Magazin“ mogu se pronaći podaci vezani za kulturno djelovanje slavonske regije, ali i kolumne čiji autori imaju cilj „začiniti“ informacije koje javnost već poznaje, ali onako kako ih predstavljaju obični novinari u medijima. Autori kolumni otvoreno progovaraju o svakodnevnim problemima malih ljudi koji se suočavaju sa životnim nedaćama prouzrokovanim najčešće zbog nedovoljnog angažiranja osoba koje su odgovorne za narod Republike Hrvatske. Iz tog razloga, u rubrici „Magazin“ dominiraju frazemi sa značenjima propadanja, laži i siromaštva malih ljudi te bogatstva i moći političkih i lokalnih vođa.

- Opstanak:

*Prvo su mladi Baranjci i Slavonci krenuli **trbuhom za kruhom**, i to u daleku Kanadu. Danas je taj trend na snazi u cijeloj državi.*

Frazem *trbuhom za kruhom* označava odlazak u potrazi za osnovnim sredstvima za život.

- Propast:

*Nekad bogata regija u koju su se mnogi naseljavali sada je **na koljenima**.*

U frazemu *na koljenima* vidi se značenje nečega što je uništeno i osiromašeno.

- Laž:

*Napose manjka nam prave, poštene politike **bez fige u džepu**, umjesto politikanstva, **prodavanja magle** i obećanja koja se nakon osvajanja vlasti pokažu kao **obećanje ludom radovanje**.*

Frazem *bez fige u džepu* tumačimo riječima *bez licemjerja*. Sljedeći frazem odnosi se na obmanjivanje, dok se posljednji frazem *obećanje ludom radovanje* odnosi na davanje lažnih obećanja.

***Javna je tajna** da u mnogim gradovima i općinama Slavonije, kao i cijele Hrvatske, postoje lokalni šerifi koji odlučuju o svemu.*

Frazem *javna tajna* označava nešto što je svima poznato, a da nije javno objavljeno i izrečeno.

- Siromaštvo:

*Financijsku dijetu moraju provoditi svi, uključujući akademsku sferu, kojoj se nameće odgovarajući svjetonazor, a to znači selekciju i nesmiljenu **borbu za opstanak**.*

Frazem *financijska dijeta* odnosi se na nepovoljnu financijsku situaciju, a frazem *borba za opstanak* nije potrebno dodatno pojašnjavati, jer je u njemu sve jasno rečeno.

*Dobro, usporedba Japana i Hrvatske možda i nije odgovarajuća, jer je riječ o Zemlji Izlazećeg Sunca i zemlji u kojoj je mnogo toga **zašlo u duboku tamu**.*

Frazem *zaći u duboku tamu* tumači se riječima *nepovoljna situacija*.

- Bogatstvo i moć:

*Tisuće radnih mjesta, milijarde dolara, sve je to nebitno. Pet ljudi će se moći na svom brodu, ovi koji su **puni k`o brod**, voziti, njima će sve biti čisto.*

Istaknuti frazem označava bogatstvo i moć koga.

U sportu je uvijek naglasak stavljen na red, rad i disciplinu te ostvarivanje što boljih rezultata pa je stoga, sasvim logično, što rubrikom „Sport“ vladaju upravo frazemske sintagme sa značenjem uspjeha, pobjede, nagrade te forme. Sportska rubrika u novinama obuhvaća najviše članaka koji donose izvještaje s nogometnih susreta u Slavoniji, ali se mogu pronaći i članci vezani za još neke sportske kategorije kao što su rukomet, odbojka, kuglanje te ples. Sljedeći primjeri potvrđuju navedena značenja koja su najčešća:

- Snaga:

*Magnetska rezonanca ipak nije pokazala nikakvo napuknuće, Mirku tek slijedi desetodnevna stanka pa bi do reprezentativnog okupljanja mogao ponovno **biti u pogonu**.*

Frazem *biti u pogonu* označava snagu i spremnost na što.

- Vrijednost:

*Prvenstvo će nakon utakmice ući u posljednji krug u kojem će nama svaki bod biti gotovo **od životnog značenja**.*

Navedeni frazem tumači se riječima *vrlo važno ili bitno*.

- Moć i dominacija:

*Izostala je i najmanja neizvjesnost, domaćin je već u prvom setu pokazao **tko je gazda na parketu**.*

Frazem *tko je gazda* označava onoga tko je moćan ili dominantan.

- Volja i trud:

*Nisam u optimalnom stanju, ali bolje mi je i želim **dati sve od sebe** da pridonosem momčadi, pa koliko izdržim.*

Frazem *dati sve od sebe* ne treba dodatno tumačiti, jer on upravo označava *uložiti puno truda i volje za uspjeh u čemu*.

- Pobjeda:

*Svjestan je da ga danas očekuje težak posao, no, ipak se nada da i uz podršku s tribina mogu **prekinuti bodovni post**.*

Istaknuti frazem tumači se riječima *početi pobjeđivati i osvajati bodove*.

*Bez tada konkretnog učinka za razliku od štićenika trenera koji su iskoristili jednu od nekoliko prigoda te **odnijeli kompletan plijen**.*

Frazem *odnijeti kompletan plijen* odnosi se na pobjedu ili osvajanje svih bodova.

- Forma:

*Stanka će i Aneffu itekako dobro doći za **hvatanje potrebnog ritma**.*

*Hvatanje potrebnog ritma tumačimo riječima *biti u formi ili spreman za rad*.*

2.5.VRSTE RIJEČI KOJE SU ZASTUPLJENE

Vrste riječi koje prevladavaju u frazemima iz novinskih članaka jesu imenice i glagoli, a nerijetko se pojavljuju i pridjevi.

Najčešće imenice koje se javljaju u rubrici „Novosti“ jesu: svjetlo, svijet, teret, ruka, život, glava, stranka, jezik, zakon, problem, što je vidljivo u sljedećim primjerima:

*Taj program **unio je svjetlo** u naš sustav, ali se osjeti problem izvršitelja.*

*Roditeljima djeteta s autizmom prijeko je potrebno puno snage i upornosti da spoznaju kako njihovo dijete nije poput druge djece, da ono **živi u „svom svijetu“**, da se ne razvija.*

*Osobe koje su odlučile javno progovoriti **podnijele su teret** borbe za sve žrtve, i za žene i za muškarce, one su zaista **podnijele cijeli teret** javnog govora, podmetanja, nerazumijevanja.*

*U pet godina Valvitu smo pomogli s najmanje 20 milijuna kuna i mi smo ju **održavali na životu**, ali više ne možemo.*

*Na spomen politike običnom se čovjeku **diže kosa na glavi**.*

*Dovoljno je to da se borci za zaštitu okoliša **hvataju za glavu**, a prateći svjetske trendove, i ove godine Ministarstvo zaštite okoliša i Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost subvencioniraju kupnju električnih hibridnih vozila.*

*Tu dolazimo do činjenice koju je rekao Posavec, kako nema smisla da se HNS pretvara u **marionetsku stranku**, kako je važno da idu u centar i s drugima **nađu zajednički jezik**.*

*Ipak, najglasniji u upozoravanju na **rupe u zakonu** o nagodbi je sudac Trgovačkog suda u Zagrebu, Mislav Kolakušić, koji je predstečajni zakon nazvao – većom pljačkom od privatizacije.*

Imenice koje su zastupljene u rubrici „Osijek“ jesu sljedeće: udarac, truh, mišljenje, cipele, vještine, kruna, suradnja, sreća. Primjerice:

*Njihovo bi gašenje bio **težak udarac** za ovo područje koje je dodatno osiromašeno nezapamćenom poplavom u svibnju.*

*Naglasio je da je ondje sve više praznih kuća, mladi odlaze **truhom za kruhom**, u selima ostaje samo staračka populacija, što zvonu na uzbunu.*

*Nakon **razilaženja u mišljenju** s tadašnjom upravom napustio je osječku bolnicu i otišao u Polikliniku Sunce, gdje je neko vrijeme bio i na mjestu ravnatelja.*

Projekt pod nazivom „**U tuđim cipelama**“ bio je središnji dio obilježavanja Dana škole u Prvoj gimnaziji.

Ostvarena je suradnja s Ekonomskim fakultetom, a upravo kroz sudjelovanje u organizaciji ovog međunarodnog festivala ekstremnih sportova studenti će **brusiti svoje vještine** i stjecati vrijedno iskustvo.

Ovaj je projekt **kruna naše suradnje** s vrtićima i školama na području grada Osijeka.

Sudjelujte u nagradnoj igri i možda se baš vama **sreća osmjehne**.

Nadalje, u rubrici „Slavonija i Baranja“ pojavljuju se imenice: ruke, zid, karika, lanac, preživljavanje, rupa, a sljedeći primjeri to i potvrđuju:

*Takvo ponašanje nesavjesnih vozača neugodno je iznenadilo službenike prometne policije koji su i jučer prijepodne **imali pune ruke posla**.*

*Ne preostaje mu ništa drugo nego boriti se, iako bi najlakše bilo **dići ruke od svega**, zatvoriti pogon i otpustiti ljude.*

***Došli smo pred zid** i ako se ne udružimo, većina proizvođača mlijeka propast će za godinu ili dvije.*

*To zahvaljuju dugoročnom planu stalnih ulaganja u razvoj, ali i radnike, jer dobro znaju da je zadovoljan radnik **najvažnija karika u lancu**.*

*Mi mali poduzetnici ne možemo si priuštiti pravnog savjetnika jer ovo je **borba za golo preživljavanje**.*

*U svibnju nas je Sava potopila, uništila sve što smo imali, a sada nas se opet zaboravlja, opet smo zadnja **rupa na svirali**.*

U rubrici „Magazin“ također prevladavaju imenice kao vrsta riječi i to sljedeće: tajna, koljeno, karta, brod, svijet, sjena, ljubav, mržnja.

***Javna je tajna** da u mnogim gradovima i općinama Slavonije, kao i cijele Hrvatske, postoje lokalni šerifi koji odlučuju o svemu*

*Nekad bogata regija u koju su se mnogi naseljavali sada je **na koljenima**.*

*Kako, dakle, pomoći Slavoniji? **Igrati na kartu** ekološke proizvodnje hrane kao što neki predlažu?*

Ali onda javnost mora **znati s kim ima posla**. Idemo, **karte na stol**. Za to ima vremena, ali ne za ovakve priče.

Tisuće radnih mjesta, milijarde dolara, sve je to nebitno. Pet ljudi će se moći na svom brodu, ovi koji su **puni k`o brod**, voziti, njima će sve biti čisto. Kompaniji ćemo u tom slučaju morati vratiti troškove, to **nije kraj svijeta**.

On isto mora, ako želi biti premijer, **izići iz sjene** predsjednice, jer predsjednica govori o stvarima za koje uopće nije nadležna, dakle, neka se čovjek malo izmakne i idemo razgovarati.

U takvom okruženju odvija se romansa sluškinje i novog sluge paralelno s drugom ljubavnom pričom. Sve njih međutim u sjeni ratnih pogibelji tište slične nevolje, **razapeti su između ljubavi i mržnje**, tuge i sreće.

Imenice koje su dominantne u rubrici „Sport“ jesu sljedeće: gas, glava, plod, rad, nada, bodovi, rezultat, plijen, uspjeh, a vidljive su u sljedećim primjerima:

Utakmicu pod „**punim gasom**“ žele odigrati i igrači, koji nakon dva uzastopna europska poraza ne namjeravaju i treći put u desetak dana teren napustiti **pognute glave**.

Osječani su imali prva tri nastupa pod Ivom Šuškom, a zašto su u Puli **igrali s pola gasa**?

Mogu reći da svi igrači vjeruju kako će se ova situacija oko rezultata sigurno okrenuti i da ćemo i mi početi **ubirati plodove rada**.

Šušak je svjestan problema i ponudit će odgovor tipa „**u radu je spas**“, kao i svi treneri ovog svijeta.

Ovako je čak imao priliku zakomplicirati situaciju u završnici susreta, no TerStegen je obranio kazneni udarac Aguea i tako „**ubio**“ **sve nade** gostima.

Agresivan i **gladan bodova** bit će u petak Osijek. Redovito u Gradskom vrtu imamo posla s agresivnim domaćinom.

Zbilja smo dobro radili ovog tjedna i zaista očekujem od svih igrača koji budu istrčali protiv Imotskog da daju svoj maksimum i da konačno **prekinemo seriju loših rezultata**.

Za vrh i konačni rasplet u predstojećoj 19. Rundi važni će biti ogledi u Pleternici i Koprivnici gdje će domaći sastavi **tražiti kompletan plijen** za ispunjenje svojih ambicija.

U sljedećem kolu stiže nam Bistra i sada je najvažnije **prekinuti tu crnu seriju** bez pobjede i da konačno **krenemo stazom uspjeha**.

Uz imenice koje su najučestalija vrsta riječi u rubrikama iz novina, javljaju se i glagoli kojih ne nedostaje.

Glagoli koji su uočljivi u rubrici „Novosti“ jesu sljedeći: bacati, pasti, stati, okrenuti, gledati, grcati, dati, uroditi, pronaći, a to potvrđuju sljedeći primjeri:

*Vode sa sobom cijele obitelji pa cijela stvar ozbiljno **baca sjenu** na naša ionako negativna demografska kretanja.*

*To ne znači čekati da nam bolje sutra **padne s neba** ili političkog vrha, nego da sami uložimo napore.*

*Tamo kao da **je vrijeme stalo**, nije od života mnogo tražila, iako je možda ipak premalo dobila.*

*Danas u Pompejima **okrećemo novu stranicu**, rekao je talijanski ministar kulture režući crvenu vrpču, a restauratori su se ponosno smješkali.*

*Rusija i EU se zbog ukrajinske krize sve više **gledaju preko nišana**.*

*Naglasio je kako banke **tu priču neće gledati** te najavio nastavak pregovora u rješavanju slučaja franak.*

*Kako navodi Maras, uvoz gotovih proizvoda od strane trgovačkih lanaca po dampinškim cijenama doveo je do toga da domaća industrija mlijeka ima prevelike zalihe i **grca u problemima**.*

*Zastupnici Europskog parlamenta **dali su zeleno svjetlo** za financijsku pomoć Ukrajini vrijednoj 1, 8 milijardi eura, najvećoj pomoći ikad, a namijenjenoj izvan Europske unije.*

*Smatram da su sankcije protiv Rusije već **urodile plodom**. Teško je mjeriti točne rezultate, ali vidimo da s niskim cijenama nafte ruska ekonomija pati.*

*Ako možemo **pronaći zajednički jezik** s vijećem, to šalje snažnu poruku da je Europa snažna u odnosima s Rusijom.*

U rubrici „Osijek“ javljaju se ovi glagoli: živjeti, nasmijati, brusiti, ići, udariti te su jasno vidljivi u sljedećim primjerima:

*Nikola je živio u hotelima sa sedam zvjezdica, prošao sve kontinente i **živio na visokoj nozi**, no želio je duševni i životni mir.*

*Predstava „Ja, deda“ namijenjena je djedovima i bakama, njihovoj djeci i unucima. Ova komedija **nasmijat će vas do suza**, a dobro raspoloženje garantirano je svih 80 minuta trajanja predstave.*

Ostvarena je suradnja s Ekonomskim fakultetom, a upravo kroz sudjelovanje u organizaciji ovog međunarodnog festivala ekstremnih sportova studenti će **brusiti svoje vještine** i stjecati vrijedno iskustvo.

Općina Bilje **ide u korak** sa svjetskim trendovima, a to je dokazala prezentirajući novi projekt na jučerašnjoj radionici za poljoprivrednike i OPG-ove s Poljoprivrednim fakultetom Osijek.

Tuljan dodaje kako nema ambicija zaveslati i Dravom, a u Iktusu kažu kako su rado **izišli u susret** osječkoj legendi.

Za nedostatak bilo koje opreme policija vas može **„udariti“ po džepu** u iznosu i do 700 kuna.

U rubrici „Slavonija i Baranja“ pojavljuju se sljedeći glagoli: pasti, gubiti, uzeti, prebijati, ponavljati, stajati, doći, otrgnuti, a mogu se pronaći u ovim primjerima:

Pitam se kome **je palo na pamet** da se istovremeno rade podvožnjak i rotor.

Tko je kriv za propuste zbog kojih će vozači i dalje trpjeti gužve, **gubiti dragocjeno vrijeme i novac**, pitali smo investitora – Hrvatske ceste.

Dodao je da je ponosan na građane Valpova što su **stvar uzeli u svoje ruke** i ponovo pustili vodu građanima.

Mnogo je i onih koji misle da je skandal posljedica političkih obračuna dvaju gradova, što **seprebija preko leđa** građana, koji suza takvu situaciju najmanje krivi.

I u ovom slučaju **povijest se ponavlja**; kao i u stečaju Pan Trgovine, kada je Mikulić, ne mireći se s time da je tvrtka zrela za stečaj, podnio dvije žalbe Visokom trgovačkom sudu.

Bar da nam u selu stave obavijesto tome kako se dijeli voda – kažu Đurićani. Sve to i dalje **stoji u zraku**, i tako već tri godine.

Došli smo pred zid i ako se ne udružimo, većina proizvođača mlijeka propast će za godinu ili dvije.

Kako bi **od zaborava otrgnuli** tradicionalno kuvanjesafuna i luženje, Hrvatska kulturno-umjetnička udruga „Šokačko srce“ organizirala je u Zelčinufotoetnoradionicu, a presenter je bila Mara Varžić.

Glagoli igrati, izići, znati, uskakati, progledati, bosti, iskusiti, izići, dati mogu se pronaći u rubrici „Magazin“ u sljedećim primjerima:

Igrati na kartu ekološke proizvodnje hrane kao što neki predlažu? Tko će osmisliti programe i privući novac iz EU fondova?

On isto mora, ako želi biti premijer, ***izići iz sjene*** predsjednice, jer predsjednica govori o stvarima za koje uopće nije nadležna, dakle, neka se čovjek malo izmakne i idemo razgovarati.

Ali onda javnost mora ***znati s kim ima posla***.

Max Weber je objašnjavao da znanstvenik mora slijediti istinu, a političar ne mora, dapače, mora ***sebi „uskakati u usta“*** i mijenjati stavove da bi prikupio podršku slijeva i zdesna.

Karamarko Brkiću zato i ***progleda kroz prste*** i brojne afere koje se vežu uz tog nadasve osebnog stranačkog operativca.

Pritom ***bode oči*** i podatak koji je objavila Uprava HŽ-a – da je prosječna plaća strojovođa 7600 kuna neto, koja je za trećinu veća od prosječne hrvatske plaće

Hrvatska je to itekako ***iskusila na svojim leđima***. I zato nam Platini nije baš najdraži čovjek na svijetu. No ponekad treba ***izići iz vlastitog dvorišta*** i vidjeti globalnu sliku.

Čim bi se pojavio problem, ***dao bi petama vjetra***. Uspio se posvađati i s državnom političkom vlasti, navijačima i dijelom hrvatskih prvligaša.

Rubrikom „Sport“ posebno dominiraju glagoli kao vrsta riječi jer je sport izrazito dinamičan: pomaknuti, dati, trčati, odnijeti, pohvatati, gurnuti, prekinuti, održati, dati, a očiti su u ovim primjerima.

U dvije i pol godine ne samo da ***nije pomaknuo stvari*** u domaćem nogometu s „mrtve točke“ nego su se i pogoršale.

Pobjeda nad domaćinom ***dala je krila*** našim mladićima. Startni nas je uspjeh prilično podignuo.

Sve stoji, ali ne treba ***trčati pred rudo***, jer bi i jedna informacija o tome mogla zakočiti neki od procesa koje smo započeli.

Bez tada konkretnog učinka za razliku od štićenika trenera koji su iskoristili jednu od nekoliko prigoda te ***odnijeli kompletan plijen***.

Budiša je imao složenu zadaću ***pohvatati konce*** u svome prvom samostalnom vođenju seniorskog sastava.

Ovako je veliki rizik **gurnuti ga u vatru** protiv tjelesno snažnih Norvežana.

Svjestan je da ga danas očekuje težak posao, no, ipak se nada da i uz podršku s tribina mogu **prekinuti bodovni post**.

Sve što je bilo i što nas tek čeka večeras moramo zaboraviti i koncentrirati se na ta tri boda koja će nas **održati izvan vode**, zaključio je Smoje.

Nisam u optimalnom stanju, ali bolje mi je i želim **dati sve od sebe** da pridonosem momčadi, pa koliko izdržim.

Pridjeva je u rubrikama nešto manje nego imenica i glagola pa ih se može obuhvatiti sve bez podjele na rubrike. Neki od njih jesu: kratko, jasno, sklisko, novo, veliko, vrijedno, zeleno, zdravo, važno, opasno, a mogu se pronaći u ovim primjerima koji slijede:

U svojoj **kratkoj, ali jasnoj** izjavi ostavio je otvorenom mogućnost nastavka pregovora i za njega, kako se čini, ta **priča nije završena**.

Njemu je to „**sklizak teren**“. Povećat će se kapital društava, a time su na dobitku i općine kao suvlasnici.

Danas u Pompejima **okrećemo novu stranicu**, rekao je talijanski ministar kulture režući crvenu vrpču, a restauratori su se ponosno smješkali.

Svjjesni su da se radi o „**velikom zalogaju**“, ali je vrijeme da se povuče pravi potez.

Stvarno je velika gužva od sredine do dna tablice i zato je svaka domaća utakmica gotovo „**zlata vrijedna**“.

Zastupnici Europskog parlamenta **dali su zeleno svjetlo** za financijsku pomoć Ukrajini vrijednoj 1, 8 milijardi eura, najvećoj pomoći ikad, a namijenjenoj izvan Europske unije.

I **zdrav razum**, i teorija racionalnog izbora, toliko omiljena novim ekonomistima, govori da smo zajedno jači, da kolektivno djelovanje povećava šanse pojedinaca ili malih zemalja.

Mliječni proizvodi uvijek su **igrali važnu ulogu** u tradicionalnoj slavonskoj i baranjskoj prehrani.

Kovačeva Hrvatska postaje **opasan stroj**. U pet utakmica zabili smo 15 pogodaka, a primili samo dva.

2.6.VRSTE FRAZEMA PREMA OPSEGU

2.6.1. FONETSKA RIJEČ

Željka Fink-Arsovski navodi kako se pri govorenju o opsegu frazema, većina frazeologa opredijelila za trostupanjku podjelu. Fonetska riječ opsegom je najmanja jedinica u kojoj se frazem može pojaviti. To je frazem koji se najčešće sastoji od jedne autosemantičke i jedne sinsemantičke riječi, pri čemu je najvažnije za taj strukturni tip da čini jednu neodvojivu, akcenatsku cjelinu. Najveći se dio fonetskih riječi sastoji od imenice i prijedloga. (Fink-Arsovski, 2002: 8)

„Fonetska riječ jest sveza jedne samostalne i naglašene riječi i jedne (rjeđe dviju) nesamostalne i nenaglašene riječi (proklitike ili enklitike) koje zajedno tvore naglasnu cjelinu. Neki frazeolozi ne priznaju ovakvim svezama status frazema, smatrajući da se samo sveze od dviju ili više samostalnih riječi mogu ubrajati u frazeme.“(Kolenić, 1998: 78)

„Možda bi se i ovdje moglo reći da frazem u užem smislu mora sadržavati uza sve ostale osobine frazema i dvije punoznačnice, a frazem u širem smislu ne mora. Antica Menac drži kako frazem ne mora sadržavati dvije punoznačnice. Ona kaže: kada frazeologizam promatramo s aspekta njegova oblika, može nas zanimati u prvom redu njegov opseg – odgovara li jednoj fonetskoj riječi, skupu riječi ili rečenici.“(Kolenić, 1998: 78)

U člancima „Glasa Slavonije“ najmanje je frazema čiji opseg odgovara jednoj samostalnoj naglašenoj riječi i jednoj nesamostalnoj riječi. Slijede primjeri u kojima je frazem fonetska riječ.

*Nekad bogata regija u koju su se mnogi naseljavali sada je **na koljenima**.*

Frazem opsega fonetske riječi u prethodnom primjeru je *na koljenima* gdje se jasno vidi kako je jedna naglašena riječ imenica *koljenima* i jedna nenaglašena riječ, prijedlog *na*.

*Iako sarmu kuhaju mnogi, slavonska je **bez premca** – mogli su se čuti komentari, a to dokazuju i ovogodišnji pobjednici.*

Frazem *bez premca* također je opsegom fonetska riječ jer se sastoji od jedne naglašene imenice *premca* i prijedloga *bez*.

2.6.2. SKUP RIJEČI – SINTAGMA

„Skup riječi kao frazeološki strukturni tip sastoji se od najmanje dviju autosemantičkih riječi s najmanje dvjema akcenatskim cjelinama. Zavisni se skup riječi prema sintaktički glavnoj riječi dijeli na nekoliko skupina, od kojih su najbrojnije: imeničke ili supstantivne (zadnja rupa na svirali), glagolske ili verbalne (govoriti u vjetar), te pridjevske ili adjektivne (lud sto gradi).“ (Fink-Arsovski, 2002: 8)

„U literaturi ih nazivaju i frazemskim sintagmama. Frazemske se sintagme uklapaju u rečenicu kao njezin sastavni dio. Antica Menac dijeli ih po tipu sveze, po glavnoj riječi, po uporabi pomoćnih riječi. Prema sintaksoj svezi dijele se na frazeme nezavisnog tipa (živ i zdrav) i zavisnog tipa, pri čemu je to najčešće kongruencija (plava krv) ili reakcija (pružiti otpor).“ (Kolenić, 1998: 78)

Skup je riječi ili sintagma prema Antici Menac najčešći oblik u kojemu se frazemi javljaju. Frazemska sintagma predstavlja svezu dviju ili više samostalnih riječi uz pomoćne riječi ili bez njih. U takvim se skupovima ostvaruju različite sintaktičke sveze, koje se mogu klasificirati po tipu same sveze, po glavnoj riječi i po uporabi pomoćnih riječi. (Menac, 2007: 18)

Slijede primjeri frazema iz novinskih članaka koji se po kriteriju opsega uvrštavaju frazemske sintagme.

„Sintaktička sveza može biti neovisnog tip, kad se sastavnice povezuju sastavnim, suprotnim i rastavnim veznicima (živ i zdrav).“ (Menac, 2007: 18)

*Iako je Platini „**bog i batina**“ čija je u UEFA-i zadnja, Šuker i ostali članovi Izvršnog odbora ipak će sudjelovati u bitnim odlukama za europski nogomet.*

*U svojoj **kratk**oj, **ali jasnoj** izjavi ostavio je otvorenom mogućnost nastavka pregovora i za njega, kako se čini, ta priča nije završena.*

Frazem kao skup riječi može biti ovisnog tipa, pri čemu to može biti kongruencija ili sročnost, kad se glavna i ovisna riječ u svezi podudaraju u rodu, broju i padežu (plava krv). (Menac, 2007: 18)

*Ova uloga je **labuđi pjev** za glumca u mojim godinama, jer mogu primijeniti sve svoje glumačko iskustvo i to s humorističnim odmakom.*

*Odigrali su Vinkovčani najslabiju partiju ovog proljeća, a u takvoj momčadi, samo su **prolaznu ocjenu** zaslužili vratar Filipović i Aganspahić.*

*No bilo je i ministara koji su odlazili ne baš **uzdignute glave**. To je, u svakom slučaju, bolje nego u nekim prijašnjim vladama.*

*Ostaje sada **otvoreno pitanje** hoće li vlasnik parcele sam ogradu vratiti u normalu ili će ga na to podsjetiti komunalni redari.*

*Motivirani smo onime što smo postili i to nam je bila **odskočna daska** da svim generacijama prućimo još jedno mjesto gdje će moći vježbati i dobro se zabaviti.*

*Ima na čemu Šušak raditi jer njegova momčad je opet upala u **crnu rupu** kada je u pitanju realizacija.*

*Njemu je to „**sklizak teren**“. Povećat će se kapital društava, a time su na dobitku i općine kao suvlasnici.*

„Nadalje, može se raditi o reakciji ili upravljaju, kada glavna riječ određuje u kojemu će obliku biti ovisna riječ. Prema glavnoj riječi reakcija može biti glagolska (pružiti otpor), imenička (znak pažnje) i pridjevska (pun sebe).“ (Menac, 2007: 18)

Sljedeći primjeri potvrđuju da je riječ o glagolskoj reakciji u kojemu je glavna riječ glagol koji dobiva dopunu u nekoj drugoj vrsti riječi, najčešće imenice ili pridjeve i to u akuzativu.

*No, Rijeka ima i iznimnog trenera koji je u poluvremenu vrlo vješto svojim igračima **očitao bukvicu** i u nastavku je na teren izišla drukčija Rijeka.*

Slavija se ne zadovoljava bodom, **steže obruč** oko obrane gostiju i nakon nekoliko neiskorištenih prigoda uporni Antunović po tko zna koji put prenosi loptu glavom.

Budiša je imao složenu zadaću **pohvatati konce** u svome prvom samostalnom vođenju seniorskog sastava.

Netko je mogao pomisliti kako će osječku momčad čekati lak zadatak na putu do pobjede, međutim, ubrzo su i gosti **pokazali zube**.

Četvrta emisija kandidatima je donijela nove izazove, a osim što su morali **zavrnuti rukave** i pokazati zašto su tu, jedni drugima postali su konkurencija.

Tko je kriv za propuste zbog kojih će vozači i dalje trpjeti gužve, **gubiti dragocjeno vrijeme** i novac, pitali smo investitora – Hrvatske ceste.

Prije godinu dana poraz u Osijeku je **podigao veliku prašinu**, krenule su kuloarske priče.

U našim zalihama postoji određena količina materijala da možemo nastaviti s proizvodnjom, a potom s novom poslovnom politikom moramo **vratiti poljuljani ugled** poduzeća – rekao je Rogalo.

Za vrh i konačni rasplet u predstojećoj 19. Rundi važni će biti ogledi u Pleternici i Koprivnici gdje će domaći sastavi **tražiti kompletan plijen** za ispunjenje svojih ambicija.

Tu dolazimo do činjenice koju je rekao Posavec, kako nema smisla da se HNS pretvara u marionetsku stranku, kako je važno da idu u centar i s drugima **nađu zajednički jezik**.

U primjerima koji slijede vidi se kako je u pitanju imenička rekcija u kojoj je glavna riječ imenica koja iziskuje dopunu neke druge imenice u odgovarajućem padežu, najčešće genitivu i akuzativu.

- Genitiv:

Tada je dvostruki strijelac za momčad bio Suarez, a Englezima je ostao **tračak nade** nakon što je u sudačkoj nadoknadi Hart obranio penal. (G)

*U takvoj **zoni sumraka**, kaotičnom miksu hrvatske stvarnosti, možda je zbilja povratak rodana Klepetana svojoj Malenoj najzanimljivija vijest proteklog tjedna.(G)*

*Neću pričati o sucima jer oni na koncu neće biti **krojači naše sudbine**.*

*Znamo da neće biti lako, ali moramo zadržati to prvo mjesto u skupini- najavio je Vida i kazao par riječi o „**čudu od djeteta**“ o kojem bruji cijela Norveška.(G)*

*Naglašavamo da ovo nije optužba već samo jedna od brojnih „**teorija zavjere**“ koje uništavaju HNL. (G)*

*Ovaj je projekt **kruna naše suradnje** s vrtićima i školama na području grada Osijeka.*

*Postoje puno ozbiljnije stvari gdje treba ozbiljno razgovarati, postoje realne odgovornosti i stvarni **sukobi interesa**.*

- Akuzativ:

*Bit će to „**šlag na tortu**“ za ljubitelje kuglanja u gradu na Dravi, koji u pravilu dolaze na Pampas u velikom broju, kada se sučeljavaju veliki rivali.(A)*

*U okoliš se, kažu pojedinci, uklapaju kao – **šaka u oko**, posebice one koje već duže vremena ne rade.*

***Ruku na srce**, činilo nam se da smo mi Osječani i poneki Bosanac bili jedini koji su se pomiješali među druge. (A)*

*Odbojkaši s Drave imali su i dodatni **vjetar u leđa** protiv Rovinja, obje utakmice odigrane su u Gradskom vrtu, a na njemu momčad iz Istre nije imala nikakve šanse.*

*Mi mali poduzetnici ne možemo si priuštiti pravnog savjetnika jer ovo je **borba za golo preživljavanje**.*

2.6.3. REČENICA

„Frazemskim je rečenicama rečenica osnovni strukturni oblik. One mogu biti jednostavne, zavisno složene i nezavisno složene.“ (Kolenić, 1998: 79)

„Frazemi mogu po obliku odgovarati rečenici. Tu ne mislimo na spomenute skupove riječi s glagolskom rekcijom koji uz osobni oblik glagola postaju rečenicom (pao je u zaborav), nego na frazeme kojima je rečenica osnovni strukturni oblik. To može biti prosta rečenica (vrag ne spava) ili složena rečenica koja može biti nezavisno složena (na jedno uho uđe, a na drugo izađe) ili zavisno složena (trla baba lan da joj prođe dan).“ (Menac, 2007: 19)

U novinskim člancima nije pronađen značajan broj frazemskih rečenica. Uslijedit će neke od njih sukladno podjelama koje su navedene.

Menac tvrdi kako frazemi-rečenice mogu po svom sastavu biti oba glavna rečenična dijela. (Menac, 2007: 19) To se vidi u sljedećim primjerima iz novinskih članaka. Naime, u svakoj od navedenih frazemskih rečenica uočljivi su i subjekt i predikat kao glavni rečenični dijelovi te njihove dopune u vidu atributa, objekta i priložne oznake.

***Samo budala neće vidjeti** kako je Rijeka snažnija i u ovom trenutku bolja od Osijeka, ali, pobogu, igrao s e nogomet, a u toj igri kvaliteta nije uvijek presudna.*

*Posljednji neuspjesi seniorske momčadi Cibalijske samo su bili **kap koja je prelila čašu.***

*Na spomen politike običnom se čovjeku **diže kosa na glavi.***

***U strahu su velike oči,** jer se Osijek nije usudio otvorenije krenuti na Rijeku. Na kraju, bit će Osječani zadovoljni bodom jer su ga ulovili protiv snažnog suparnika.*

*Dino je slikovito opisao da se **prvi mačići bacaju u vodu** te dodao kako se nada da su to kandidati riješili.*

*Prvo ću barem 50 kuna dati unuci – kaže, podsjećajući kako živimo u teškim vremenima, pa se **poklonjenom konju, ma kakav on bio, ne gleda u zube.***

Prema Antici Menac, frazemi se mogu javiti i kao krnje frazemske rečenice u kojima se jasno vidi kako rečenice nisu cjelovite te su naznačeni frazemi samo dio rečenice. (Menac, 2007: 19)

Naglasio je kako banke **tu priču neće gledati** te najavio nastavak pregovora u rješavanju slučaja franak.

Ali onda javnost mora **znati s kim ima posla**.

U dvije i pol godine ne samo da nije **pomaknuo stvari** u domaćem nogometu s „**mrtve točke**“ nego su se i pogoršale.

Kako sada stvari stoje, taj se trend neće uskoro ni promijeniti ponajprije jer je klupska vrhuša shvatila da je u nemogućoj misiji pa je kompletna dala neopozivu ostavku.

Menac tvrdi kako frazemske rečenice mogu biti i proste odnosno jednostavne. (Menac, 2007: 19)
Tu tvrdnju potvrđuju frazemske rečenice koje slijede.

Tuda rana nikoga ne peče. Pa neka gospoda u Zgrebu i njihove obitelji pokušaju samo jedan dan biti bez pitke vode, pa će vidjeti kako je to.

Šušak je svjestan problema i ponudit će odgovor tipa „**u radu je spas**“, kao i svi treneri ovog svijeta.

2.7.PODJELA FRAZEMA S OBZIROM NA VRSTU RIJEČI KOJOM SE TUMAČI ZNAČENJE

Kolenić navodi kako neki frazeolozi dijele frazeme prema vrsti riječi središnje punoznačnice. Objlašnjavaju da je središnja punoznačnica ona riječ koja je značenjski pretežitija i koja dominira u frazemu. Marko Samardžija određuje središnju punoznačnicu na način da se upita koja je od punoznačnih sastavnica u svakom od frazema značenjski pretežitija ili koja od punoznačnih sastavnica dominira kojim od frazema. Na ta pitanja dobit ćemo različite odgovore: u frazemu *glasno misliti* to je leksem *misliti*, u frazemu *jak kao grom*, to je sastavnica *grom*, u frazemu *nemati kud ni kamo* to su *kud* i *kamo*, u frazemu *div na glinenim nogama* to je leksem *glinenim*. Spomenute sastavnice pripadaju svim vrstama riječi: glagolima, imenicama, prilozima i pridjevima te se zbog toga frazemi prema vrsti riječi kojoj pripada njihova središnja punoznačnica dijele upravo na: imeničke, glagolske, pridjevske i priložne.

No, ponekad određivanje središnje punoznačnice i nije jednostavno. Najjednostavnije rješenje je frazeme s obzirom na središnju punoznačnicu određivati na sljedeći način: ako frazem sadržava glagol, onda je glagolski frazem; ako frazem nema glagol, a ima imenicu, tada je frazem imenički; ako frazem nema ni glagola ni imenice, a sadrži pridjev, onda je to pridjevni frazem; a ako pak nema niti jedne od navedenih vrsta riječi, a sadrži prilog, onda je riječ o priložnom frazemu. Međutim, takva podjela s obzirom na vrstu riječi središnje punoznačnice nije uvijek pouzdana i točna. (Kolenić, 1998: 79)

Moguće je, tvrdi Kolenić, krenuti i obrnutim slijedom – od značenja. Dakle, ukoliko frazem ima glagolsko značenje, tada je to glagolski frazem. Ako mu je značenje imeničko, onda je riječ o imeničkom frazemu. Ako je priložno značenje, onda je i priložni frazem. Pri tom valja voditi računa da takav postupak više nije prema vrsti središnje punoznačnice, nego prema značenju frazema. Ne smijemo ovu podjelu prema značenju izjednačiti s podjelom frazema s obzirom na sintakstičko ustrojstvo, jer s obzirom na takvu podjelu frazem može biti rečenica ili sintagma. Sintagme pak mogu imati u rečenici ulogu određenoga rečeničnoga dijela. Frazemska sintagma može u rečenici imati onu funkciju koju ima i vrsta riječi s kojom se frazem može značenjski zamijeniti. Tako imenički frazemi u rečenici mogu biti subjekti, objekti i sl. Ako razvrstavamo frazeme prema značenju, a ne prema vrsti riječi središnje punoznačnice ili prema sintakstičkom ustrojstvu, onda je bolje imenički frazem, dakle onaj kojem se značenje može protumačiti imenicom, tako i zvati, frazem koji ima priložno značenje nazivati priložnim frazecom, a frazem s glagolskim značenjem zvati glagolskim frazecom. Ako je riječ o glagolskom značenju frazema, onda to znači da taj frazem može u rečenici imati onu funkciju koju ima glagol. (Kolenić, 1998: 80)

Vrste frazema prema značenju

„U daljnjoj se analizi može određivati kategorijalna značenja frazema. Tradicionalan pristup podjeli frazema prema kategorijalnom značenju polazi od vrsta riječi kao posuđene kategorije. U frazeološkoj je teoriji prisutno nekoliko različitih podjela frazema s obzirom na kategorijalno značenje, ali su im zajedničke sljedeće osnovne kategorije: glagolski, imenički, priložni, pridjevski, a spominju se i malobrojnije skupine zamjeničkih, neodređeno-količinskih, modalnih te uzvičnih frazema. Kad je riječ o strukturnoj analizi, za nju su najbitniji opseg i leksički sastav unutar kojega se određuje sintakstički glavna riječ. Za razliku od toga, za određivanje kategorijalnog značenja sam strukturni aspekt je najmanje važan, dok su znatno važniji semantički i sintakstički aspekt. Kako se semantički aspekt odražava na kategorijalno značenje? Upravo načinom izražavanja samog značenja. Ukoliko se značenje izražava glagolom ili glagolskim skupom riječi, radi se o glagolskom frazemu i prema kategorijalnom značenju, ukoliko se pak značenje izražava imenicom ili imeničkim skupom riječi, frazem je imenički. U navedenim se slučajevima strukturni aspekt pretače u kategorijalno značenje. Međutim, određivanje kategorijalnog značenja nešto je teže kad se strukturno i kategorijalno značenje ne poklapaju.“ (Fink-Arsovski, 2002: 9)

„Dodatnu nam informaciju o kategorijalnom značenju daje i sintaktički aspekt analize. Način uvrštavanja frazema u diskurs može nam signalizirati o kojem je kategorijalnom značenju riječ. Tako su obično glagolski frazemi u funkciji predikata, imenički u funkciji subjekta, objekta ili dijela imenskog predikata, priložni u funkciji priložne oznake, a pridjevski u funkciji atributa ili dijela imenskog predikata itd. Modalni i uzvični nisu dio rečeničnog ustrojstva, već mogu postati (ukoliko se ne upotrebljavaju kao samostalna cjelina) umetnuti dijelovi rečenice.“ (Fink-Arsovski, 2002: 9)

2.7.1. Imenički frazem

Imenički frazem (onaj koji nema glagola, a ima imenicu), možemo obično protumačiti imenicom. Slijede primjeri iz novinskih članaka te prikladna obrazloženja.

*Valpovčani Mato Puškadija i Franjo Zemljak s tim su se problemom obratili redakciji Glasa Slavonije u dilemi što učiniti s radnim strojevima koji su im **desna ruka** za mnoge poslove u vrtu.*

Navedeni frazem može se protumačiti jednom riječju, imenicom, a to je *oslonac*.

*U takvoj **zoni sumraka**, kaotičnom miksu hrvatske stvarnosti, možda je zbilja povratak rodana Klepetana svojoj Malenoj najzanimljivija vijest proteklog tjedna.*

Frazem *zona sumraka* u tom primjeru može se protumačiti imenicama *početak propadanja*.

*Sve u svemu, živjela digitalizacija, komunikacija, mobitelizacija i naravno mreža svih mreža, **internet naš svagdašnji**.*

Navedeni frazem upućuje na to da internet postaje naša svakodnevnica.

*Ipak, najglasniji u upozoravanju na **rupe u zakonu** o nagodbi je sudac Trgovačkog suda u Zgrebu, Mislav Kolakušić, koji je predstečajni zakon nazvao – većom pljačkom od privatizacije.*

Rupe u zakonu čest su frazem, a tumače se riječju *varke ili nedostatci*.

*Mi mali poduzetnici ne možemo si priuštiti pravnog savjetnika jer ovo je **borba za golo preživljavanje**.*

Navedeni frazem ima značenje borbe za opstanak, dakle, ponovno je značenje izrečeno imenicom.

Projekt pod nazivom „U tuđim cipelama“ bio je središnji dio obilježavanja Dana škole u Prvoj gimnaziji.

Frazem *u tuđim cipelama* slikovito označava stanje suosjećanja ili empatije za druge.

Naime, bivši predsjednik Josipović zviždače je koristio samo kao kulisu, za potrebe vlastite političke promocije, napisala je u priopćenju Vesna Balenović.

U navedenom frazemu dominira riječ *kulisa*, koja se može protumačiti riječima *prikrivanje pravog smisla*, gdje se ponovno javlja imenica.

Naglašavamo da ovo nije optužba već samo jedna od brojnih „teorija zavjere“ koje uništavaju HNL.

Frazem *teorija zavjere* često se može čuti u različitim kontekstima, a može se jednostavno protumačiti riječju *urota*.

Mislim da sam ja samo jedna od karika u humanitarnom lancu, jer kao voditeljica salona za uljepšavanje nerijetko planiram razne vrste pomoći.

Navedeni frazem u kojemu je glavna riječ *karika* može se protumačiti kao jedinica u kakvoj cjelini te se vidi kako je značenje po vrsti riječi imenica.

Ovaj je projekt kruna naše suradnje s vrtićima i školama na području grada Osijeka.

U frazemu *kruna naše suradnje* naglasak se stavlja na imenicu *kruna*, koja predstavlja nekakvu nagradu ili vrhunac čina odnosno suradnje.

Mišljenja su oko toga podijeljena i zato što je to definitivno mač s dvije oštrice.

U navedenom frazemu imenicu *mač* tumačimo imenicom *odluka*, dok je cjelokupno značenje tog frazema odluka koja može imati učinak suprotan od željenoga.

Kažu da bi za Gunju to bio još jedan udarac u nizu koji su se zaredali od svibnja prošle godine.

Imenicu *udarac*, koja slikovito prikazuje značenje frazema, tumačimo imenicom *gubitak*, jer se ne gleda doslovno značenje riječi *udarac*, već je ono u prenesenom značenju.

Postoje puno ozbiljnije stvari gdje treba ozbiljno razgovarati, postoje realne odgovornosti i stvarni sukobi interesa.

Frazem *sukob interesa* može se protumačiti izrazom *napetost u odnosima*, gdje je glavna riječ imenica *napetost*.

Odbojkaši s Drave imali su i dodatni vjetar u leđa protiv Rovinja, obje utakmice odigrane su u Gradskom vrtu, a na njemu momčad iz Istre nije imala nikakve šanse.

Frazemu *vjetar u leđa* može se pridružiti vrlo kratko značenje jednom imenicom *poticaj*.

2.7.2. Glagolski frazem

Obično frazem koji sadrži glagol možemo protumačiti glagolom. Tu tvrdnju potvrđuju sljedeći primjeri frazema s njihovim značenjima.

Bolni jecaji kćeri ubijenog odvjetnika parali su zrak dok su njegovo mrtvo tijelo djelatnici iznosili iz odvjetničkog ureda i stavljali u vozilo.

Navedeni frazem koji sadrži glagol *parati* može se protumačiti glagolom *odjekivati*.

Do sada su se koplja lomila najčešće oko udjela u zajedničkoj postrojbi. Vatrogasci predlažu da on bude sukladan površini općina, što je jedino normalno rješenje.

Prethodno navedeni frazem ima značenje koje izričemo glagolom *prepirati se ili boriti se*.

Pobijedimo li ih u subotu na Maksimiru bar ćemo si ih nakratko skinuti s vrata.

Frazem *skinuti s vrata* možemo protumačiti glagolom *osloboditi se koga ili čega*.

Ne kažem da je smjena Mirele Holy bila neopravdana, nego mislim da Hrvatska pati od amnezije kada je u pitanju odgovornost političara.

Iako je u navedenom frazemu dominantan imenica *amnezija*, njegovo značenje može se izreći glagolom *zaboraviti sve što se dogodilo*.

*Ostvarena je suradnja s Ekonomskim fakultetom, a upravo kroz sudjelovanje u organizaciji ovog međunarodnog festivala ekstremnih sportova studenti će **brusiti svoje vještine** i stjecati vrijedno iskustvo.*

Navedeni frazem u kojemu dominira glagol *brusiti*, tumačit ćemo glagolom *usavršavati*.

*Pitam se kome je **palo na pamet** da se istovremeno rade podvožnjak i rotor.*

Frazem *pasti na pamet* ima značenje koje izričemo glagolom *sjetiti se*.

*U dvije i pol godine ne samo da nije **pomaknuo stvari** u domaćem nogometu s „mrtve točke“ nego su se i pogoršale.*

Frazem *pomaknuti stvari s mrtve točke* protumačit ćemo izrazom *početi djelovati nakon dugog čekanja*, a tim izrazom dominira glagol *djelovati*.

*Neću pričati o sucima jer oni na koncu neće biti **krojači naše sudbine**.*

Unatoč tomu što frazemom *krojači naše sudbine* dominira imenica *krojači*, značenje toga frazema izreći ćemo izrazom *odlučivati o kome po svojoj želji*, a izrazom dominira glagol *odlučivati*.

*Grad se zbog kratkoročnog **krpanja rupa** odriče dugoročne dobiti.*

Frazem *krpanje rupa* ne sadržava niti jedan glagol, nego glagolsku imenicu, no njegovo tumačenje izreći ćemo glagolom *snalaziti se*.

*Pobjeda nad domaćinom **dala je krila** našim mladićima. Startni nas je uspjeh prilično podignuo.*

Frazem *dati krila* sadržava glagol *dati*, a njegovo značenje izričemo glagolom *bodriti ili hrabriti*.

*Sve stoji, ali ne treba **trčati pred rudo**, jer bi i jedna informacija o tome mogla zakočiti neki od procesa koje smo započeli.*

Navedeni frazem sadržava glagol *trčati* i možemo ga protumačiti izrazom *nepotrebno se uplesti u što* iz kojeg je vidljivo kako izrazom dominira upravo glagol *uplesti se*.

Bez tada konkretnog učinka za razliku od štićenika trenera koji su iskoristili jednu od nekoliko prigoda te odnijeli kompletan plijen.

U frazemu *odnijeti kompletan plijen* vidljiv je glagol *odnijeti*, a cjelokupni frazem moguće je protumačiti glagolom *pobijediti*.

Budiša je imao složenu zadaću pohvatati konce u svome prvom samostalnom vođenju seniorskog sastava.

U frazemaškoj sintagmi *pohvatati konce* dominira glagol *pohvatati*, a frazem je moguće protumačiti izrazom *otkriti sve* u kojemu je naglasak na glagolu *otkriti*.

Za nedostatak bilo koje opreme policija vas može „udariti“ po džepu u iznosu i do 700 kuna.

Navedeni frazem sadržava glagol *udariti*, a tumači se izrazom *novčano kazniti* gdje je jasno da je naglasak na glagolu *kazniti*.

2.7.3. Priložni frazem

Frazem u čijem sastavu uočavamo prilog, možemo protumačiti prilogom, a potvrde za tu tvrdnju vidljive su u primjerima i obrazloženjima koji slijede.

Uostalom, naviknuli smo već mjesecima igrati susrete na visokom nivou i tako moramo i ovaj susret shvatiti.

Frazem *na visokom nivou* tumačimo jednostavno načinskim prilogom *kvalitetno*.

Utakmicu pod „punim gasom“ žele odigrati i igrači, koji nakon dva uzastopna europska poraza ne namjeravaju i treći put u desetak dana teren napustiti pognute glave.

Frazemsku sintagmu *pod punim gasom* možemo protumačiti priložnim izrazom *svom snagom* koji označava način na koji se što odradilo. Također, frazem *pognute glave* ima značenje načinskog priloga *nerasploženo ili pokunjeno*.

*Osječani su imali prva tri nastupa pod Ivom Šuškom, a zašto su u Puli **igrali s pola gasa**?*

U frazemu *igrali s pola gasa* naglasak se stavlja na glagol *igrali*, a tumačimo ga prilogom načina *igrali bez puno uložene energije i truda*.

*Dobila je posao u struci nakon čega je došlo prošlogodišnje stupanje u brak – pričala je Vanesa koja je išla **korak po korak** očito imajući cilj.*

U frazemu *korak po korak* dominira imenica *korak*, a tumačimo ga načinskim prilogom *postupno ili polagano*.

*Predstava „Ja, deda“ namijenjena je djedovima i bakama, njihovoj djeci i unucima. Ova komedija **nasmijat će vas do suza**, a dobro raspoloženje garantirano je svih 80 minuta trajanja predstave.*

Frazem *nasmijati do suza* sadrži glagol *nasmijati*, a značenje mu izričemo prilogom *slatko* koji nam daje podatak o tomu kako se može nasmijati.

*Napose manjka nam prave, poštene politike **bez fige u džepu**, umjesto politikanstva, prodavanja magle i obećanja koja se nakon osvajanja vlasti pokazuju kao obećanje ludom radovanju.*

Frazem *bez fige u džepu* koji obiluje imenicama tumačimo izrazom *bez licemjerja* koji predstavlja prilog načina.

*Stari je Joseph strahopoštovani lokalni sudac, **britak na jeziku**, koji zapravo i kao umirovljenik vlada gradom, no zbog opakog karaktera stekao je hrpu neprijatelja.*

Navedeni frazem sadrži pridjev *britak* i imenicu *jezik*, a možemo ga protumačiti glagolom i načinskim prilogom *govoriti izravno*, pri čemu se naglaska stavlja na prilog *izravno*.

*No bilo je i ministara koji su odlazili ne baš **uzdignute glave**. To je, u svakom slučaju, bolje nego u nekim prijašnjim vladama.*

Ponovno se u frazemu javljaju pridjev i imenica *uzdignute glave*, a značenje im izričemo jednom riječju, načinskim prilogom *ponosito ili gordo*.

*Tko je kriv za propuste zbog kojih će vozači i dalje trpjeti gužve, **gubiti dragocjeno vrijeme** i novac, pitali smo investitora – Hrvatske ceste.*

U frazemu *gubiti dragocjeno vrijeme* pojavljuju se glagol, pridjev te imenica kao vrste riječi, a tumačimo ih izrazom *raditi što uzaludno*, gdje dominira prilog načina *uzaludno*.

*Rusija i EU se zbog ukrajinske krize sve više **gledaju preko nišana**.*

Frazemom *gledati se preko nišana* dominira glagol *gledati*, ali mu značenje izričemo izrazom *neprijateljski se gledati* te je uočljivo kako se naglasak stavlja na načinski prilog *neprijateljski*.

*Naravno, sve je bilo dodatno lakše jer se nas dvoje zaista **u dušu poznajemo**, čitamo si misli i jednostavno se dopunjujemo.*

Frazem *poznavati se u dušu* sadrži glagol i imenicu, ali ga tumačimo izrazom *jako dobro se poznavati*, pri čemu se vidi kako je posebno uočljiv načinski prilog *jako dobro*.

*Tužna vijest da je umrla dr.med. Klara Kereši **poput munje** pronijela se prostorijama Zavoda za hitnu medicinu Osječko-baranjske županije, ustanove koju je toliko voljela.*

U navedenom frazemu *poput munje* vidljiva je imenica, a frazem možemo tumačiti načinskim prilogom *vrlo brzo*.

*Svojim primjerom čitateljica je željela upozoriti one nedovoljno informirane da bez osobe od povjerenja ne potpisuju nikakve dokumente, pogotovo ako im se već **na prvi pogled** učini nešto sumnjivim.*

Frazemsku sintagmu *na prvi pogled* možemo protumačiti izrazom *odmah* koji je po vrsti riječi prilog vremena.

*Ovo je feudalni sustav u kojemu su lokalni šerifi politički umreženi i provode genocid nad narodom. **U jadu i bijedi** drže narod koji za njih radi.*

Frazemom *u jadu i bijedi* dominiraju imenice, a njegovo značenje izričemo jednom riječju, načinskim prilogom *osiromašeno*.

2.7.4. Pridjevski frazem

Frazem koji je sačinjen od najmanje jednog pridjeva obično možemo protumačiti pridjevom, ali može se dogoditi i da frazem čine druge vrste riječi koje tumačimo pridjevom. Tomu u prilog idu i sljedeći primjeri i njihova obrazloženja.

*Križanac je istaknuo kako su ga radovi iznenadili jer ona razgovara s vremenom koje pamtimo, iz **zlatnog vremena** sedme umjetnosti.*

U frazemu su vidljivi pridjev i imenica, a njegovo značenje možemo izreći izrazom *bogat umjetnički period*, gdje vidimo kako je naveden pridjev *bogat*.

*Njima nije jasno što jedan rođeni Londonac radi u Zagrebu. „Vaša zemlja doista je **zlatni rudnik** pametnih i vrijednih ljudi, ne vidim gdje je problem.“*

Ponovno se u frazemu javlja pridjev *zlatni* koji i u ovom slučaju označava nešto bogato pa ponovno uočavamo taj pridjev.

Javna je tajna da u mnogim gradovima i općinama Slavonije, kao i cijele Hrvatske, postoje lokalni šerifi koji odlučuju o svemu.

U frazemu *javna tajna* vidimo pridjev i imenicu, a frazem tumačimo izrazom *ono što je poznato* gdje nam se javlja pridjev *poznato*.

*Nekad bogata regija u koju su se mnogi naseljavali sada je **na koljenima**.*

Frazem *na koljenima* sačinjen je od imenice, ali ga tumačimo pridjevom *poražen ili uništen*.

*Tisuće radnih mjesta, milijarde dolara, sve je to nebitno. Pet ljudi će se moći na svom brodu, ovi koji su **puni k`o brod**, voziti, njima će sve biti čisto.*

U frazemu *puni k`o brod* vidi se da se javljaju pridjev i imenica, a značenje mu možemo izreći jednom riječju, pridjevom *bogat ili moćan*.

*Iako sarmu kuhaju mnogi, slavonska je **bez premca** – mogli su se čuti komentari, a to dokazuju i ovogodišnji pobjednici.*

Frazem bez premca protumačit ćemo izrazom *najbolji od svih*, a u značenju dominira pridjev *najbolji*.

U svibnju nas je Sava potopila, uništila sve što smo imali, a sada nas se opet zaboravlja, opet smo zadnja rupa na svirali – ogorčeni su mještani u Račinovcima.

U frazemu *zadnja rupa na svirali* pojavljuju se najviše imenice, ali frazem ima značenje nečega sporednoga ili nebitnoga pa je naglasak na pridjevu *sporedno* odnosno *nebitno*.

Bar da nam u selu stave obavijest o tome kako se dijeli voda – kažu Đurićani. *Sve to i dalje stoji u zraku*, i tako već tri godine.

U frazemu *stajati u zraku* dominira glagol *stajati*, ali ćemo frazem protumačiti pridjevom *neodređeno, nedefinirano ili neriješeno*.

Iako njega i momčad očekuje teška serija gostovanja, Šušak ne gubi nadu. U Zagrebu smo pokazali da osvajanje bodova u gostima za nas nije nemoguća misija.

Frazemska sintagma *nemoguća misija* sačinjena je od pridjeva i imenice te ima značenje koje izričemo izrazom *nešto teško za ostvariti*, a izrazom dominira pridjev *teško*.

Znamo da neće biti lako, ali moramo zadržati to prvo mjesto u skupini- najavio je Vida i kazao par riječi o „*čudu od djeteta*“ o kojem bruji cijela Norveška.

U frazemu *čudo od djeteta* javljaju se imenice, no tumačimo ga izrazom *posebno nadareno dijete* kojim dominira pridjev *nadareno*.

U svojoj kratkoj, ali jasnoj izjavi ostavio je otvorenom mogućnost nastavka pregovora i za njega, kako se čini, ta priča nije završena.

Frazem *kratko, ali jasno* sačinjen je od dvaju pridjeva i značenje mu izričemo jednom riječju, pridjevom *jezgrovito*.

Njemu je to „sklizak teren“. *Povećat će se kapital društava, a time su na dobitku i općine kao suvlasnici.*

U frazemu *sklizak teren* javljaju se pridjev i imenica i tumačimo ga pridjevom *nesigurno*.

I zdrav razum, i teorija racionalnog izbora, toliko omiljena novim ekonomistima, govori da smo zajedno jači, da kolektivno djelovanje povećava šanse pojedinaca ili malih zemalja.

Ponovno se javlja frazemska sintagma s pridjevom i imenicom koje tumačimo izrazom *normalno* ili *logično rasuđivanje*, a posebno se ističe pridjev *normalno*.

2.8.USTROJSTVA FRAZEMSKIH SINTAGMI

Frazemi čija je jezgra glagol, u većini slučajeva mogu se protumačiti glagolom. Glagolski frazemi mogu imati različite strukture što je vidljivo u primjerima koji slijede.

- Glagol + imenica

Primjeri:

Unijeti svjetlo (donijeti poboljšanje), *podnijeti teret* (pretrpjeti), *začepiti usta* (učiniti što zbog čega netko neće imati povoda prigovarati), *ne treba trošiti riječi* (ne treba raspravljati), *stezati obruč* (vršiti pritisak), *očitati bukvicu* (održati prodiku), *parati zrak* (odjekivati), *lomiti koplja* (prepirati se oko čega), *ne štedjeti noge* (slabo se kretati), *baciti sjenu* (dovesti u sumnju)

- Glagol + prijedlog + imenica

Primjeri:

polaziti za rukom (uspjeti u čemu), *izlaziti na kraj* (boriti se sa čime), *hvatati za glavu* (brinuti se), *ići u prilog* (potvrđivati što), *doći pred zid* (naići na prepreku), *igrati na kartu* (polagati nade na što), *izići iz sjene* (doći do izražaja), *uhvatiti u koštac* (početi borbu), *stajati u zraku* (biti neodređen), *skinuti s vrata* (oslobodit se koga), *patiti od amnezije* (zaboraviti što se dogodilo), *pasti na pamet* (sjetiti se), *postaviti na tron* (biti ugledan), *pasti s neba* (dobiti što bez truda), *trčati pred rudo* (nepotrebno se uplesti u što), *gledati preko nišana* (neprijateljski gledati), *udariti po džepu* (novčano kazniti), *poznavati u dušu* (jako dobro poznavati), *gurnuti u vatru* (dovesti u opasnost), *grcati u problemima* (biti u teškoćama), *progledati kroz prste* (popustiti), *izići u susret* (ispuniti želju),

- Glagol + imenica + prijedlog + imenica

Primjeri:

Dizati se kosa na glavi (uzrujati se), *odlaziti trbuhom za kruhom* (ići za sredstvima za život), *tjerati strah u kosti* (nekoga silno zaplašiti), *tražiti dlaku u jajetu* (tražiti svaki povod za prigovor)

- Glagol + pridjev + imenica

Primjeri:

Podići veliku prašinu (potaknuti brojne reakcije), *vratiti poljuljani ugled* (vratiti ugled koji je sumnjiv), *tražiti kompletan plijen* (tražiti pobjedu), *naći zajednički jezik* (sporazumjeti se), *prekinuti crnu seriju* (početi pobjeđivati), *gubiti dragocjeno vrijeme* (raditi što uzaludno), *okrenuti novu stranicu* (krenuti dalje), *prekinuti bodovni post* (osvojiti bodove), *dati zeleno svjetlo* (dozvoliti da se što učini), *nemati blage veze* (ne znati ništa), *igrati važnu ulogu* (biti važan), *otići praznih ruku* (otići i bez ičega)

- Glagol + imenica + imenica

Primjeri:

Ubirati plodove rada (biti nagrađen za trud), *prekinuti seriju rezultata* (prekinuti niz), *krenuti stazom uspjeha* (početi pobjeđivati), *dati petama vjetra* (pobjeći glavom bez obzira)

- Glagol + zamjenica + imenica

Primjeri:

Ubiti sve nade (učiniti što da se tko prestane nadati), *brusiti svoje vještine* (usavršavati se), *skuhati sebi kašu* (sebi presuditi), *pomesti svoju konkurenciju* (svladati protivnike)

- Glagol + prijedlog + pridjev + imenica

Primjeri:

Živjeti na visokoj nozi (živjeti lagodno), *zaći u duboku tamu* (propadati), *izići iz vlastitog dvorišta* (pogledati oko sebe)

U imeničkim frazemima središnja je punoznačnica imenica, a javljaju se sljedeće moguće strukture:

- Pridjev + imenica

Primjeri:

Medijska lavina (nezadrživo kretanje podataka iz medija), *punim gasom* (svom snagom), *pognute glave* (neraspoločeno), *zlatni rudnik* (bogatost čime), *mačji kašalj* (laka radnja), *gladan bodova* (željeti osvojiti bodove), *desna ruka* (biti kome oslonac), *labuđi pjev* (posljednji pokušaj), *crna rupa* (bez nade za poboljšanje), *nemoguća misija* (nešto teško ostvarivo), *uzdignute glave* (ponosito), *loša karma* (loša sreća), *sklizak teren* (nesigurno), *veliki zaloga* (veliki pothvat), *financijska dijeta* (loša novčana situacija), *zdrav razum* (logično rasuđivanje), *opasan stroj* (moćna momčad), *otvoreno pitanje* (neriješena stvar), *alarmantno stanje* (uzbuna), *medvjeda usluga* (šteta u dobroj namjeri), *hladne glave* (smireno, staloženo), *odskočna daska* (položaj s kojeg se napreduje)

- Imenica + imenica

Primjeri:

Pomrčina pameti (nedostatak pameti), *prodavanje magle* (davanje lažnih obećanja), *zona sumraka* (početak propadanja), *teorija zavjere* (tajni plan za uništenje), *krpanje rupa* (snalaženje), *sukob interesa* (napetost u odnosima)

- Imenica + prijedlog + imenica

Primjeri:

Korak po korak (postupno), *šlag na tortu* (najbolji dio čega), *trbuhom za kruhom* (ići za sredstvima za opstanak), *karte na stol* (izjasniti se), *rupe u zakonu* (nedostatci, varanje), *razilaženje u mišljenju* (neslaganje mišljenja), *ruku na srce* (otvoreno, iskreno govoreći), *čudo od djeteta* (posebno nadareno dijete), *šaka u oko* (vrlo ružan prizor), *put pod noge* (uputiti se pješice), *vjetar u leđa* (poticaj)

- Prijedlog + pridjev + imenica

Primjeri:

U najmanju ruku (minimum), *puni k'o brod* (bogat, moćni), *u tuđim cipelama* (suosjećanje za druge), *u punom pogonu* (u punoj snazi), *u svježem sjećanju* (nešto nedavno)

- Pridjev + imenica + prijedlog + imenica

Primjeri:

Zadnja rupa na svirali (nešto sporedno), *duboki naklon do zemlje* (divljenje komu), *najvažnija karika u lancu* (najvažniji dio neke cjeline)

- Imenica + pridjev + imenica

Primjeri:

obećanje ludom radovanje (ne treba vjerovati obećanjima), *hvatanje potrebnog ritma* (hvatanje forme), *linija manjeg otpora* (najlakši način za postići što)

- Prijedlog + imenica

Primjeri:

na koljenima (biti poražen, uništen), *bez premca* (biti najbolji, bez konkurencije)

- Pridjev + imenica + prijedlog

Primjeri:

britak na jeziku (oštro, izravno govoriti)

- Imenica + zamjenica + imenica

Primjeri:

kruna naše suradnje (nagrada, vrhunac suradnje)

- Prijedlog + imenica + prijedlog + imenica

Primjeri:

bez fîge u džepu (bez licemjerja)

U člancima iz „Glasa Slavonije“ uočljiv je samo jedan primjer konstrukcije u kojoj je središnja punoznačnica pridjev:

- Pridjev + veznik + pridjev

Primjeri:

kratko, ali jasno (jezgrovito)

2.9.STIL FRAZEMA

Antica Menac drži da se kao i leksik pojedinog jezika, može i njegova frazeologija promatrati s aspekta pripadanja različitim jezičnim stilovima. Tu razlikujemo ponajprije stilski neutralnu frazeologiju, koja se upotrebljava u svim jezičnim stilovima bez posebnih ekspresivno-emocionalnih nijansa (pod vedrim nebom, licem u lice). Razgovorni stil tipičan je za svakodnevno usmeno izražavanje (stezati remen). Snižena varijanta razgovornog stila jest vulgarni stil, kojemu upotrebno područje određuju norme dobrog vladanja, a frazeologija mu je vrlo bogata (začepiti gubicu, izlemati na mrtvo ime). Krajnja varijanta vulgarnog stila, grubo vulgarni stil nalazi se s druge strane bontona, pa mu donedavno u rječnicima obično nije bilo mjesta. U novije vrijeme, taj stil sve se više susreće u književnosti, na sceni i ekranu, ali nalazi mjesta i u rječnicima pa čak postoje za njega posebni rječnici. (Menac, 2007: 19)

„Pripadnost frazeologije jednom jezičnom stilu, a osobito njezina konotativna značenja, nisu nepromjenjivi. Terminološki frazem dobivanjem prenesenog značenja može prijeći u opći frazeološki fond, a tim prelaskom on često prelazi i u drugi stil.“ (Menac, 2007: 20)

Frazeologija, prema Antici Menac, tvori sustav, u kojem svaki frazem kao element sustava može biti klasificiran po različitim kriterijima i na taj način suprotstavljen drugim njegovim elementima. Takve sustave tvori frazeologija hrvatskog jezika u cjelini, ali isto tako frazeologija pojedinih njegovih narječja i dijalekata. Između tih frazeoloških sustava postoje interakcije različitog tipa, utjecaji i posuđivanja. Gledajući frazeologiju na povijesnom planu, razlikujemo sustav suvremene hrvatske frazeologije od sustava u prošlim vremenskim razdobljima pa se i tu

pružaju mogućnosti raznih načina i ciljeva proučavanja. Na međujezičnom planu frazeološki su sustavi udaljeniji jedan od drugoga te su pristupi njihovoj analizi složeni i raznovrsni.

Menac također navodi slučaj u kojemu se primjerice u hrvatskom književnom jeziku rabe frazemi iz nekoga hrvatskog dijalekta te ih prema određenoj pripadnosti nazivamo frazeološkim dijalektizmima, regionalizmima, čakavizmima ili kajkavizmima. Ako se u suvremenom jeziku rabe frazemi koji se odnose na neku prošlu epohu, nazivamo ih, sukladno tomu, frazeološkim arhaizmima ili historizmima. One frazeme koji su tek nedavno ušli u uporabu nazivamo frazeološkim neologizmima. Frazeme posuđene iz engleskoga, ruskoga, francuskoga, njemačkoga, talijanskoga jezika nazivamo frazeološkim anglicizmima, rusizmima, galicizmima, germanizmima, talijanizmima. Na taj nam se način frazeološki sustav pokazuje u svjetlu svojih prošlih i sadašnjih značajki, svojih mogućnosti mijenjanja, obogaćivanja i osiromašivanja sastava i značenja. (Menac, 2007: 21)

2.9.1. POLIFUNKCIONALNOST HRVATSKOG STANDARDNOG JEZIKA

„Hrvatski se standardni jezik definira kao jezik hrvatske polifunkcionalne javne komunikacije. Na jedan naime način hrvatski standardni jezik funkcionira u znanosti, na drugi u uredu, na treći u novinama, na radiju i televiziji, na četvrti u književnosti i na peti u svakodnevnom govoru. Te se njegove funkcije nazivaju njegovim funkcionalnim stilovima: znanstvenim, administrativno-poslovnim, novinarsko-publicističkim, književnoumjetničkim (beletrističkim) i razgovornim. Ako standardni jezik u jednome funkcionalnom stilu funkcionira ovako, u drugome onako, onda to znači da svaki funkcionalni stil ima svoje zakonitosti. To pak znači da narušavanje zakonitosti u jednome funkcionalnom stilu nije istovjetno s narušavanjem zakonitosti u drugome funkcionalnom stilu. U skladu s time: jedna te ista pojava u jednom funkcionalnom stilu može, a u drugome ne mora biti greška.“ (Silić, 2006: 36)

Josip Silić navodi kako samo nesputan razvoj funkcionalnih stilova omogućava nesputan razvoj standardnoga jezika. Samo se na taj način mogu utvrditi vrline i mane funkcionalnoga stila pa onda i vrline i mane standardnog jezika kao cjeline. U skladu s izloženim treba reći da se uzor standardnoga jezika ne nalazi u njemu kao cjelini, nego u njegovim funkcionalnim stilovima. Svaki je funkcionalni stil uzor sam sebi te ne može uzor jednoga funkcionalnog stila biti u drugome funkcionalnom stilu. Silić tvrdi kako nema funkcionalnog stila za koji bi se moglo reći da je bez mana, jer svaki funkcionalni stil ima i vrline i mane, ali svoje pa upravo po tome i jest sebi svojstven stil. Svaki se funkcionalni stil odupire onomu što u njemu ne valja isključivo na sebi svojstven način. (Silić, 2006: 37)

Postavlja se pitanje zašto je standardni jezik polifunkcionalan, a Silić odgovara kako je razlog tomu činjenica da je život koji prati jezik polifunkcionalan. U tome je smislu standardni jezik kao cjelina apstraktan. Nitko ne govori standardnim jezikom kao cjelinom, nego jednom od njegovih funkcija, točnije rečeno, jednim od njegovih funkcionalnih stilova. Drugim riječima, svatko govori onako kako to zahtijeva njegova društvena djelatnost, a budući da je društvena djelatnost različita i jezik koji tu društvenu djelatnost prati mora biti različit. (Silić, 2006: 39)

2.9.2. NOVINARSKO-PUBLICISTIČKI STIL

„Novinarsko-publicistički stil najsloženiji je funkcionalni stil hrvatskoga standardnoga jezika. Neki novinarstvo (žurnalistiku) razlikuju od publicistike. Novinarstvo smatraju pisanjem i izdavanjem dnevnih i periodičnih novina, a publicistiku tiskanim materijalom aktualnoga kulturnog, književnog i društveno-političkog života u dnevnim i periodičnim listovima, časopisima i zasebnim tiskovinama. Budući da sadržaj novinarstva i sadržaj publicistike ulaze u područje funkcionalnoga stila, neki ga nazivaju novinsko-publicističkim stilom. Novinarstvo nije međutim samo područje pisane, nego i područje slušane i gledane aktualne informacije. Ono uključuje i novine i radio i televiziju i internet.“ (Silić, 2006: 75)

Funkcije novinarskih medija, prema Siliću, jesu informativna, propagandna, popularizatorska, prosvjetiteljska, agitativna, pedagoška i zabavna. Zadaća im je da obavješćuju o suvremenim zbivanjima, da šire učenja o društvu, kulturi, politici, vjeri i dr., da rade na pridobivanju ljudi za kakvu djelatnost, da prosvjeđuju i poučavaju, da odgajaju i zabavljaju. Takva njihova djelatnost traži i uporabu neutralnih i uporabu ekspresivnih jezičnih sredstava. Po uporabi je ekspresivnih jezičnih sredstava novinarsko-publicistički stil odmah iza književnoumjetničkoga. Razlika je u tomu što se u novinarskome tekstu smisao jezičnoga sredstva nalazi u tekstu, a u književnoumjetničkome u podtekstu. Nadalje, smisao je u novinarskom stilu kazan neposredno, a u književnoumjetničkome posredno. (Silić, 2006: 77)

Silić drži da bi se za svaki funkcionalni stil moglo reći da se u njemu pojavljuju ustaljeni izrazi koji će se takvima prepoznati kad budu upotrijebljeni u funkcionalnim stilovima kojima inače ne pripadaju. Takve ustaljene izraze u novinarsko-publicističkom stilu nazivamo žurnalizmima. Riječi za žurnalizme novinarski stil crpi iz različitih područja, primjerice iz politike, sociologije, ekonomije, prava, vojnih disciplina itd. Mnogi su od njih nastali izvan novinarsko-publicističkog stila, ali su se u njemu ustalili, pa i njih možemo smatrati njihovim činjenicama. (Silić, 2006: 91)

Evo nekih izraza koji su se uklopili u područje novinarstva iz nekih drugih, prethodno spomenutih disciplina: neriješeno pitanje, unijeti svjetla, gcati u dugovima, pronaći zajednički

jezik, sukob interesa, teorija zavjere, zdrav razum, linija manjeg otpora itd., a vidljivi su u sljedećim primjerima iz novinskih članaka *Glasa Slavonije*:

*Taj program **unio je svjetlo** u naš sustav, ali se osjeti problem izvršitelja*

*Kako navodi Maras, uvoz gotovih proizvoda od strane trgovačkih lanaca po dampinškim cijenama doveo je do toga da domaća industrija mlijeka ima prevelike zalihe i **grca u problemima**.*

*Ako možemo **pronaći zajednički jezik** s vijećem, to šalje snažnu poruku da je Europa snažna u odnosima s Rusijom.*

*Postoje puno ozbiljnije stvari gdje treba ozbiljno razgovarati, postoje realne odgovornosti i stvarni **sukobi interesa**.*

*Ostaje sada **otvoreno pitanje** hoće li vlasnik parcele sam ogradu vratiti u normalu ili će ga na to podsjetiti komunalni redari.*

*Neću pričati o sucima jer oni na koncu neće biti **krojači naše sudbine**.*

*Naglašavamo da ovo nije optužba već samo jedna od brojnih „**teorija zavjere**“ koje uništavaju HNL.*

*Ovaj je projekt **kruna naše suradnje** s vrtićima i školama na području grada Osijeka.*

*Pobjeda nad domaćinom **dala je krila** našim mladićima. Startni nas je uspjeh prilično podignuo.*

*Priželjkivao sam Vardar da njihovu snagu **osjetim na svojoj koži** i nikada kao dosad nisam tako motiviran.*

*Zastupnici Europskog parlamenta **dali su zeleno svjetlo** za financijsku pomoć Ukrajini vrijednoj 1, 8 milijardi eura, najvećoj pomoći ikad, a namijenjenoj izvan Europske unije.*

*I **zdrav razum**, i teorija racionalnog izbora, toliko omiljena novim ekonomistima, govori da smo zajedno jači, da kolektivno djelovanje povećava šanse pojedinaca ili malih zemalja.*

*Odbojkaši s Drave imali su i dodatni **vjetar u leđa** protiv Rovinja, obje utakmice odigrane su u Gradskom vrtu, a na njemu momčad iz Istre nije imala nikakve šanse.*

Hrvatska kao država ne zna upravljati javnim poduzećima, zato se javljaju ideje privatizacije kao linija manjeg otpora.

„Inače, novinar mora voditi računa o tome da mu jezik odgovara zahtjevima strogih normi standardnoga jezika. Mora biti svjestan toga da čitatelji svakodnevno prate njegov jezik, da su svakim danom sve kritičniji, pa onda i sve zahtjevniji prema njemu. Stoga im se mora znati „nametnuti“.“ (Silić, 2006: 93)

2.9.3. RAZGOVORNI STIL

„U našoj se standardologiji „razgovorni jezik“ poistovjećuje sa „supstandardnim jezikom“, tj. s nečim što stoji nasuprot „standardnom jeziku“. Razgovorni jezik nekim svojim osobinama podsjeća na žargone – specijalne jezike pojedinih socijalnih skupina ljudi. Te su jezike neke skupine ljudi stvorile polazeći od jezika socijalne zajednice kojoj kao cjelini pripadaju – da bi se od nje razlikovale. Zbog toga su onima koji takvim skupinama ne pripadaju takvi jezici nerazumljivi, dvosmisleni, zamršeni i zagonetni. Takvi su primjerice jezici zatvorenika, lopova, zločinaca, tj. jezici „društvenoga taloga“ koji se smatraju vulgarnima i nekulturnima. No postoje takvi jezici i kulturnijih slojeva društva, npr. jezici studenata, znanstvenika i umjetnika.“ (Silić, 2006: 108)

Silić napominje kako s vremenom elementi takvih žargona neprimjetno ulaze u opći govor neke socijalne zajednice i odatle u standardni jezik. Valja napomenuti kako takvi izrazi ipak postanu oslobođeni svojega prvobitnoga žargonskog ozračja. Treba odmah reći da pojam „razgovorni“ ne obuhvaća samo usmeni govor, nego i pisani govor. U pisanome se govoru razgovorni stil pojavljuje u zapisima, pismima i bilješkama pa bismo ga mogli definirati kao govorenorazgovorni i pisanorazgovorni oblik govora nositelja standardnoga jezika. Sadržaj je takvoga stila svakodnevni život u najširem smislu, a odlikuje se nepripremljenošću, neslužbenošću i spontanošću pri načinu komuniciranja. Njime govornik sudjeluje u razgovoru neposredno, prvenstveno dijalogom, dok se monologom ostvaruje obično u pisanome načinu komuniciranja. U skladu s rečenim naziva se još „familijarnim“ i „kolokvijalnim“ stilom standardnoga jezika. (Silić, 2006: 109)

Kao svaki drugi funkcionalni stil i on ima svoje zakonitosti neovisne o zakonitostima drugih funkcionalnih stilova. U njemu će se prepoznati i profesionalni govornici, ali onako kako njemu odgovara. I oni će rabiti i razgovorne riječi i razgovornu gramatiku i razgovornu fonetiku. Sve to bez stroge kontrole kodifikacijskih normi standardnoga jezika. U njemu će biti najviše kojekakvih „izama“: vulgarizama, dijalektizama, regionalizama, barbarizama itd.

Razgovorni funkcionalni stil možemo definirati prema Simeoneu: neusiljen, prirodan, familijaran, srednji stil, stil koji se rabi u običnome govoru, a služi za potrebe svakodnevnoga sporazumijevanja o tekućim životnim pitanjima. (Simeon, 1969)

Dakako, Silić tvrdi kako ni razgovorni stil nije jedinstven, jer se razlikuje i prema kraju u kojemu se rabi i prema socijalnoj skupni ljudi koji ga rabe i prema struci ili zvanju ljudi koji ga rabe i prema odgoju i podrijetlu ljudi koji ga rabe i slično. (Silić, 2006: 110)

Slijede primjeri iz novinskih članaka u kojima je vidljivo da naznačene frazemske sintagme pripadaju razgovornom funkcionalnom stilu jer su ustaljene u svakodnevnom životu govornika te zbog stilske posebnosti ne pripadaju standardnom jeziku:

*U svibnju nas je Sava potopila, uništila sve što smo imali, a sada nas se opet zaboravlja, opet smo **zadnja rupa na svirali** – ogorčeni su mještani u Račinovcima.*

*No svakako bi bilo još bolje da imamo ministre koji imaju određeni kredibilitet i oko kojih se ne **diže tolika prašina**, kaže Rimac.*

***Ljubav** ribiča i kormorana odavno **je pukla**, što potvrđuje i Anđelko Martinčević, koji ima informacije o dolasku većeg broja kormorana na Puškaš.*

*Iako je Platini „**bog i batina**“ čija je u UEFA-i **zadnja**, Šuker i ostali članovi Izvršnog odbora ipak će sudjelovati u bitnim odlukama za europski nogomet.*

*To ne znači čekati da nam bolje sutra **padne s neba** ili političkog vrha, nego da sami uložimo napore.*

*Grad se zbog kratkoročnog **krpanja rupa** odriče dugoročne dobiti.*

*Za nedostatak bilo koje opreme policija vas može „**udariti**“ **po džepu** u iznosu i do 700 kuna.*

*Karamarko Brkiću zato i **progleda kroz prste** i brojne afere koje se vežu uz tog nadasve osebujnog stranačkog operativca.*

*Pritom **bode oči** i podatak koji je objavila Uprava HŽ-a – da je prosječna plaća strojovođa 7600 kuna neto, koja je za trećinu veća od prosječne hrvatske plaće.*

*Pri povratku u hotel vidimo da taksist **nema blage veze** kamo nas treba odvesti, iako smo smješteni gotovo na trgu za koji bi svi trebali znati.*

*Izostala je i najmanja neizvjesnost, domaćin je već u prvom setu pokazao **tko je gazda** na parketu.*

*Istina je da **se po selu šušalo** o promjeni naziva ulica, ali smo konačnu potvrdu kuloarskih priča dobili ten nakon što su nam počeli pristizati računi – pričaju Grabovčani.*

*Pet ljudi će se moći na svom brodu, ovi koji su **puni k`o brod**, voziti, njima će sve biti čisto.*

2.10. POSLOVICE I IZREKE

Neki autori u frazeme uvrštavaju i poslovice ili izreke, ali ih navode kao posebnu skupinu frazema.

Poslovice su prema Jollesu izreke poučna karaktera i nad običnim govorom uzvišenog oblika, koje optječu u narodnoj predaji. Time što poslovice mora biti istinska narodna riječ, nipošto nije rečeno da bi svaka poslovice morala bit uvriježena u cijelom narodu. Mnoge su poslovice udomaćene samo na pojedinim mjestima, u pojedinim područjima ili plemenima, ali se često pojavljuju i u narječju. (Jolles, 2000: 141)

„Narod kao cjelina ne može stvoriti ništa. Svaka tvorevina, pronalazak, otkriće potječe svagda od pojedine osobe. Bilo gdje i bilo kada svaka se poslovice morala najprije jednom izgovoriti. Ako se tada svidjela onima koji su je čuli, prenijeli su je kao krilaticu dalje, još su je preoblikovali i skratili, dok nije dobila udobno obličje i tako postala općepoznatom.“ (Jolles, 2000: 143)

„Poslovice je izreka. Time je općenito rečeno da poslovice sama nije temeljni pojam, nego je na temeljni pojam valja svesti. Time je pak rečeno da postoji jednostavni oblik koji zovemo izrekom i da se taj jednostavni oblik ostvaruje u poslovice.“ (Jolles, 2000: 144)

Jolles pri spominjanju izreka govori o svijetu iskustva, ali jasno je da se taj svijet dijeli prema zanimanjima, bavljenjima, iskustvima pojedinih razreda i staleža te da se ta iskustva stvaraju u zasebnim svjetovima. Iskustva skupljena upravo u društvenoj osobitosti najlakše se zatvaraju u izreke ili maksime. (Jolles, 2000: 146)

„Izreka nije poučna, nema poučan značaj, nema čak ni poučnu tendenciju. Time nije rečeno da ne možemo učiti iz iskustva, već da se u svijetu o kojemu govorimo iskustvo ne shvaća kao nešto

iz čega valja učiti. Tendencija je izreka osvrtnje i rezignacija. Isto vrijedi i za njihova ostvarenja. Ni poslovice nije početak, nego kraj, vidljivi žig koji se utiskuje na nešto što onda sadrži njegov otisak kao iskustvo.“ (Jolles, 2000: 147)

Sljedeće rečenice i kratka pojašnjenja njihovih značenja poslovice su ili izreke pronađene u člancima *Glasa Slavonije*.

U strahu su velike oči, jer se Osijek nije usudio otvorenije krenuti na Rijeku. Na kraju, bit će Osječani zadovoljni bodom jer su ga ulovili protiv snažnog suparnika.

U navedenom primjeru poslovice bi se mogla protumačiti sljedećim riječima: preplašen čovjek posvuda vidi opasnost.

Sve to ljudima tjera strah u kosti – kaže Barić. Ne preostaje mu ništa drugo nego boriti se, iako bi najlakše bilo dići ruke od svega, zatvoriti pogon i otpustiti ljude.

Izreku *tjerati strah u kosti* protumačit ćemo riječima: nekoga silno zaplašiti.

Šušak je svjestan problema i ponudit će odgovor tipa „u radu je spas“, kao i svi treneri ovog svijeta.

Kratku poslovicu *u radu je spas* možemo protumačiti riječima: tko radi ne mora se brinuti jer će mu se rad isplatiti.

Tuđa rana nikoga ne peče. Pa neka gospoda u Zgrebu i njihove obitelji pokušaju samo jedan dan biti bez pitke vode, pa će vidjeti kako je to.

Izreka *tuđa rana nikoga ne peče* ima značenje nebrige ili nedostatka empatije za tuđe boli i probleme.

Dino je slikovito opisao da se prvi mačići bacaju u vodu te dodao kako se nada da su to kandidati riješili.

Izreka da se prvi mačići bacaju u vodu tumači se riječima da se prvi, a neuspješni pokušaj može opravdati.

U usporedbi s Južnom Europom, Istočna Europa bježi od socijalizma kao vrag od tamjana zbog lošeg iskustva sa Sovjetskim Savezom.

Bježati kao vrag od tamjana znači izbjegavati ili ne podnositi što.

*Ovo je trenutak u kojem Hrvatska mora **uzeti** „sve što joj život pruža“, a Norveška ne izgleda nepobjedivo bez obzira na sve probleme koje imamo.*

Frazemsku izreku *uzeti sve što život pruža* možemo protumačiti riječima da treba iskoristiti sve mogućnosti koje se pojave u životu.

*Prvo ću barem 50 kuna dati unuci – kaže, podsjećajući kako živimo u teškim vremenima, pa se **poklonjenom konju, ma kakav on bio, ne gleda u zube.***

Poslovice da se poklonjenome konju ne gleda u zube tumačimo riječima da se daru, poklonu ne prigovara, bez obzira na to sviđa li nam se ili ne.

3. ZAKLJUČAK

Prethodno obrađena razrada može se rezimirati u sljedećim kratkim crtama. Ustanovljeno je kako je frazeologija jedna od najmlađih lingvističkih disciplina te da je njezin razvoj započeo na području bivšeg Sovjetskog Saveza, a da je u Hrvatskoj za njezin razvoj najzaslužnija Antica Menac. Nadalje, definiran je frazem, kao osnovna jedinica frazeologije, prema različitim lingvistima.

Što se tiče značenja koja prevladavaju u rubrikama iz *Glasa Slavonije*, može se zaključiti kako se značenja mogu podijeliti u dvije glavne skupine, a to su ona s pozitivnim i negativnim konotacijama. Pozitivna značenja bila bi uspjeh, bogatstvo, ponos, napredak, suosjećanje, pobjeda te nagrada, dok su propadanje, laž, siromaštvo, nebriga, neprijateljstvo i teškoće značenja s negativnim smislom.

U radu su se obrađivale i vrste riječi koje su zastupljene u pojedinim rubrikama, a može se zaključiti kako su najučestalije vrste riječi imenice i glagoli, dok se pridjevi i prilozi pojavljuju nešto rjeđe, ali ni njihova pojava nije zanemariva. Vrste riječi koje se pojavljuju mogu se usko povezati i s prethodno spomenutim općim značenjima iz novinskih rubrika.

Što se tiče podjele frazema prema opsegu u kojemu se pojavljuju, postoje frazemi koji dolaze u obliku fonetske riječi, sintagme te rečenice. Prema obrađenim primjerima iz tog dijela rada jasno je kako su najzastupljenije frazemske sintagme iliti skupovi riječi. Rečenica je nešto manje te su podijeljene sukladno podjeli Antice Menac; najviše je frazemskih rečenica u kojima se vide oba glavna rečenična dijela i njihove dopune, a nešto je manje krnjih i jednostavnih frazemskih rečenica. Frazema koji opsegom odgovaraju fonetskoj riječi najmanje je među primjerima, točnije, pronađena su samo dva.

Kad je riječ o podjeli frazema s obzirom na vrstu riječi kojom se tumači njihovo značenje, može se zaključiti kako se u podjednakoj mjeri pojavljuju imenice, glagoli, prilozi i pridjevi što je vidljivo u tom poglavlju rada.

Glagolskim i imeničkim frazemskim sintagmama određivalo se i ustrojstvo ili konstrukcija pa se i iz toga može izvesti kratak zaključak. Što se tiče glagolskih frazemskih sintagmi vidljivo je kako se najviše javljaju ustrojstva glagola i imenice; glagola, prijedloga i imenice te glagola,

pridjeva i imenice, dok se u manjoj mjeri pojavljuju konstrukcije glagola, imenice i imenice te glagola, zamjenice i imenice. Imenički frazemi dolaze najčešće u ustrojstvu pridjeva i imenice, ali i imenice, prijedloga i imenice, a rijetka su ustrojstva primjerice imenice, pridjeva i imenice; prijedloga i imenice; prijedloga, pridjeva i imenice i slično. Valja spomenuti i konstrukciju u kojoj je središnja punoznačnica pridjev, a pronađena je samo jedna: pridjev, veznik i pridjev.

Iz poglavlja u kojemu se obrađivao stil pronađenih frazema može se zaključiti kako je podjednak broj frazema koji pripadaju novinarsko-publicističkom te razgovornom funkcionalnom stilu, a to je jasno vidljivo iz navedenih primjera frazema.

Posljednje poglavlje iz glavnog dijela rada bilo je posvećeno izrekama ili poslovicama koje neki autori svrstavaju u posebnu skupinu frazema, dok neki tvrde kako nije riječ o frazemima. U novinskim člancima pronađeno je desetak frazemskih izreka ili poslovice te su ukratko pojašnjene.

Iz svega navedenoga može se zaključiti kako su novinske rubrike s pripadajućim člancima vrlo pogodne za istraživanje frazema, budući da su frazemi sveze riječi koje su okamenjenje i ustaljene u jeziku te se često upotrebljavaju i razumljivi su većini govornika nekoga jezika. Frazemi se svojim specifičnostima izdižu iznad običnih riječi te u kratkim izrazima donose najrazličitija značenja koja se nikada ne tumače doslovno onako kako su napisana ili izgovorena, već se zna kako se frazemom misli nešto sasvim drugo jer je barem jedna riječ iz frazemske sintagme promijenila svoje prvotno značenje.

4. LITERATURA:

4.1.POPIS IZVORA:

- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 818, 18. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 819, 19. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 820, 20. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 821, 21. i 22. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 822, 23. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 823. 24. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 824, 25. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 825, 26. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 826, 27. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 827, 28. i 29. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 828, 30. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 829, 31. ožujka 2015.
- Glas Slavonije*, 95. (2015.) broj 29 830, 1. travnja 2015.

4.2.POPIS CITIRANE LITERATURE:

1. Fink-Arsovski, Željka. 2002. Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra. Zagreb: Press, 5 – 9 str.
2. Jolles, Andre. 2000. Jednostavni oblici. preveo Vladimir Bitti. Zagreb: Matica Hrvatska, 140 – 147 str.
3. Kolenić, Ljiljana. 1998. Riječ o riječima. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, 5 – 80 str.
4. Kolenić, Ljiljana. 2006. Riječi u svezama. Osijek: Matica hrvatska, Ogranak
5. Krušelj, Kristina; Mirošničenko, Ivana. 2014. Jezik osječkih novina: Branislav i Glas Slavonije, Hrvatistika, 77 – 94 str.
6. Matešić, Josip. 1978. O poredbenom frazemu u hrvatskom jeziku, Filologija, 8, 211 - 217 str.
7. Matešić, Josip. 1982. Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Zagreb: Školska knjiga
8. Menac, Antica. 1980. Iz frazeološke problematike. Zagreb: Grafokon, 48 – 49 str.
9. Menac, Antica. 1994. Frazeologija u različitim tipovima jednojezičnih hrvatskih rječnika, Filologija, 22-23, 161-168 str.
10. Menac, Antica. 2003. Hrvatski frazeološki rječnik. Zagreb: Naklada Ljevak
11. Menac, Antica. 2007. Hrvatska frazeologija. Zagreb: Knjigra, 18 – 21 str.
12. Pavić Pintarić, Anita. 2010. Frazeološki izrazi za malo / slabo i puno / jako u njemačkom i hrvatskom jeziku. doktorski rad. Zadar, 10 – 15 str.
13. Silić, Josip. 2006. Funkcionalni stilovi hrvatskoga standardnoga jezika. Zagreb: Disput, 36 -110 str.
14. Simeon, Rikard. 1969. Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva. Zagreb: Matica hrvatska

5. PRILOZI:

5.1. RJEČNIK S ABECEDNIM POPISOM FRAZEMA IZ NOVINSKIH ČLANAKA

A

alarmantno stanje – *stanje za uzbunu*

Sve navedeno je dovelo do **alarmantnog stanja** i stajališta smo da je potrebno hitno sazvati sjednicu Gradskog vijeća. (29829: 21)

B

bacati sjenu – *dovesti u sumnju*

Vode sa sobom cijele obitelji pa cijela stvar ozbiljno **baca sjenu** na naša ionako negativna demografska kretanja. (29825: 2)

bez fige u džepu – *bez lažnog izjašnjavanja*

Napose manjka nam prave, poštene politike **bez fige u džepu**... (29821: 8)

bez premca – *najbolje od svega; bez konkurencije*

Iako sarmu kuhaju mnogi, slavonska je **bez premca** – mogli su se čuti komentari, a to dokazuju i ovogodišnji pobjednici. (29822: 18)

biti u pogonu – *biti spreman za rad*

Mirku tek slijedi desetodnevna stanka pa bi do reprezentativnog okupljanja mogao ponovno **biti u pogonu**. (29829: 31)

bježati kao vrag od tamjana – *izbjegavati što*

U usporedbi s Južnom Europom, Istočna Europa **bježi od socijalizma kao vrag od tamjana** zbog lošeg iskustva sa Sovjetskim Savezom. (29827: 4)

bog i batina – *biti vrlo važan*

Iako je Platini „**bog i batina**“ čija je u UEFA-i zadnja, Šuker i ostali članovi Izvršnog odbora ipak će sudjelovati u bitnim odlukama za europski nogomet. (29824: 32)

borba za golo preživljavanje – *borba za opstanak*

Mi mali poduzetnici ne možemo si priuštiti pravnog savjetnika jer ovo je **borba za golo preživljavanje**. (29822: 16)

bosti oči – *lako uočljivo*

Pritom **bode oči** i podatak koji je objavila Uprava HŽ-a – da je prosječna plaća strojovođa 7600 kuna neto. (29827: 9)

britak na jeziku – *govoriti izravno*

Stari je Joseph strahopoštovani lokalni sudac, **britak na jeziku**, koji zapravo i kao umirovljenik vlada gradom, no zbog opakog karaktera stekao je hrpu neprijatelja. (29821: 16)

brusiti vještine – *usavršavati*

Ostvarena je suradnja s Ekonomskim fakultetom, a upravo kroz sudjelovanje u organizaciji ovog međunarodnog festivala ekstremnih sportova studenti će **brusiti svoje vještine** i stjecati vrijedno iskustvo. (29824: 14)

C

cijena koja se mora platiti – *suočavanje s posljedicama*

To je **cijena koja se mora platiti** kada stvari funkcioniraju na amaterskoj razini. (29829: 31)

crna rupa – *bez nade za poboljšanje*

Ima na čemu Šušak raditi jer njegova momčad je opet upala u **crnu rupu** kada je u pitanju realizacija. (29823: 31)

Č

čitati misli – *jako dobro koga poznavati*

...**čitamo si misli** i jednostavno se dopunjujemo. (29826: 25)

čudo od djeteta – *posebno nadareno dijete*

Znamo da neće biti lako, ali moramo zadržati to prvo mjesto u skupini- najavio je Vida i kazao par riječi o „**čudu od djeteta**“ o kojem bruji cijela Norveška. (29824: 32)

D

dati krila – *bodriti; hrabriti*

Pobjeda nad domaćinom **dala je krila** našim mladićima. Startni nas je uspjeh prilično podignuo. (29825: 32)

dati petama vjetra – *pobjeći glavom bez obzira*

Čim bi se pojavio problem, **dao bi petama vjetra**. Uspio se posvađati i s državnom političkom vlasti, navijačima i dijelom hrvatskih prvoligaša. (29827: 18)

dati sve od sebe – *jako se potruditi za što*

Očekuje nas jako teška konkurencija, međutim, spremni smo za Europsko prvenstvo, **dat ćemo sve od sebe** da ostvarimo dobar plasman. (29820: 19)

dati zeleno svjetlo – *dopustiti komu da što učini*

Zastupnici Europskog parlamenta **dali su zeleno svjetlo** za financijsku pomoć Ukrajini vrijednoj 1, 8 milijardi eura, najvećoj pomoći ikad, a namijenjenoj izvan Europske unije. (29827: 7)

desna ruka – *glavna pomoć; oslonac*

Valpovčani Mato Puškadija i Franjo Zemljak s tim su se problemom obratili redakciji Glasa Slavonije u dilemi što učiniti s radnim strojevima koji su im **desna ruka** za mnoge poslove u vrtu. (29821: 18)

dići ruke od svega - *odustati*

Ne preostaje mu ništa drugo nego boriti se, iako bi najlakše bilo **dići ruke od svega**, zatvoriti pogon i otpustiti ljude. (29822: 16)

dizati prašinu – *nepotrebno uzbuđivati*

No svakako bi bilo još bolje da imamo ministre koji imaju određeni kredibilitet i oko kojih se ne **diže tolika prašina**, kaže Rimac. (29824: 7)

diže se kosa na glavi– *uzrujati se*

Na spomen politike običnom se čovjeku **diže kosa na glavi**. (29818: 2)

doći pred zid - *naići na prepreku*

Došli smo pred zid i ako se ne udružimo, većina proizvođača mlijeka propast će za godinu ili dvije. (29820: 18)

dovesti na rub – *vrlo blizu*

Šešelj će Srbiju **dovesti na rub** uličnih sukoba. (29830: 8)

držati stvari pod kontrolom – *vladati situacijom*

Doista, mađarski su suci pokazali u prvom poluvremenu kako „**drže stvari pod kontrolom**“. (29826: 34)

duboki naklon do zemlje – *divljenje komu*

Što se tiče Antine špilje, a što reći osim da je to bilo uistinu prekrasno iskustvo. Hvala svima koji su nam to omogućili, uz **duboki naklon do zemlje** i tako nekoliko puta. (29821: 14)

F

financijska dijeta – *nedostatak novca*

Financijsku dijetu moraju provoditi svi, uključujući akademsku sferu, kojoj se nameće odgovarajući svjetonazor. (29827: 4)

G

gladan bodova – *jako željeti osvojiti bodove*

Agresivan i **gladan bodova** bit će u petak Osijek. Redovito u Gradskom vrtu imamo posla s agresivnim domaćinom. (29820: 28)

gledati preko nišana – *neprijateljski gledati*

Rusija i EU se zbog ukrajinske krize sve više **gledaju preko nišana**. (29826: 6)

grcati u problemima – *biti u velikim teškoćama*

Kako navodi Maras, uvoz gotovih proizvoda od strane trgovačkih lanaca po dampinškim cijenama doveo je do toga da domaća industrija mlijeka ima prevelike zalihe i **grca u problemima**. (29827: 2)

gubiti dragocjeno vrijeme – *raditi što uzaludno*

Tko je kriv za propuste zbog kojih će vozači i dalje trpjeti gužve, **gubiti dragocjeno vrijeme** i novac, pitali smo investitora – Hrvatske ceste. (29824: 24)

gurnuti u vatru – *dovesti koga u opasnost*

Ovako je veliki rizik **gurnuti ga u vatru** protiv tjelesno snažnih Norvežana. (29826: 32)

H

hladne glave – *smireno; staloženo*

Važno je da **hladne glave** uđemo u sve ovo, da ne dajemo svemu značaj koji događaj nema. (29830: 8)

hodati po rubu provalije – *dovesti se u opasnost*

Osječki malonogometashi cijele ove sezone **hodaju po rubu provalije**. (29829: 31)

hvatati potreban ritam – *biti spreman*

Stanka će i Aneffu itekako dobro doći za **hvatanje potrebnog ritma**. (29823: 31)

hvatati se za glavu – *brinuti; paničariti*

Dovoljno je to da se borci za zaštitu okoliša **hvataju za glavu**, a prateći svjetske trendove, i ove godine Ministarstvo zaštite okoliša i Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost subvencioniraju kupnju električnih hibridnih vozila. (29820: 4)

I

ići na ruku – *koristiti čemu*

Zazelenjela je tako i glavna osječka tržnica, a sudeći prema cijenama raznog povrća prodavači **idu naruku** financijskoj situaciji građana. (29820: 16)

ići u korak – *ne zaostajati za kime ili čime*

Općina Bilje **ide u korak** sa svjetskim trendovima, a to je dokazala prezentirajući novi projekt na jučerašnjoj radionici za poljoprivrednike i OPG-ove s Poljoprivrednim fakultetom Osijek. (29824: 15)

ići u prilog – *potvrđivati što*

Tomu **ide u prilog** i velik broj kupaca koji kažu prodavači, iskorištavaju svaki slobodan trenutak tijekom prijepodneva kako bi nabavili ono što im je potrebno za ukusan ručak. (29820: 16)

igrati na kartu – *izvući korist; polagati nade u što*

Kako, dakle, pomoći Slavoniji? **Igrati na kartu** ekološke proizvodnje hrane kao što neki predlažu? (29821: 6)

igrati s pola gasa – *igrati što bez puno uložene energije*

Osječani su imali prva tri nastupa pod Ivom Šuškom, a zašto su u Puli **igrali s pola gasa**? (29819: 32)

igrati važnu ulogu – *biti važan među ostalima*

Mliječni proizvodi uvijek su **igrali važnu ulogu** u tradicionalnoj slavonskoj i baranjskoj prehrani. (29828: 24)

imati pune ruke posla – *imati puno obveza*

Takvo ponašanje nesavjesnih vozača neugodno je iznenadilo službenike prometne policije koji su i jučer prijepodne **imali pune ruke posla**. (29819: 17)

internet naš svagdašnji – *svakodnevica*

Sve u svemu, živjela digitalizacija, komunikacija, mobitelizacija i naravno mreža svih mreža, **internet naš svagdašnji**. (29821: 18)

iskusiti na svojim leđima – *doživjeti neku neugodnost*

Hrvatska je to itekako **iskusila na svojim leđima**. (29827: 18)

iz aviona je vidljivo – *lako je vidljivo; očigledno*

Iz aviona je vidljivo kako je momčad Cibali je rastrojena. Razlozi su različiti. (29830: 32)

iz petnih žila – *svom snagom*

Neka uhićuju, ali ja im mogu reći da ću se **iz petnih žila** boriti da se hrvatsko pravosuđe konsolidira, stabilizira i očisti. (29830: 2)

izići iz sjene – *doći do izražaja pored nekog istaknutijeg*

On isto mora, ako želi biti premijer, **izići iz sjene** predsjednice, jer predsjednica govori o stvarima za koje uopće nije nadležna, dakle, neka se čovjek malo izmakne i idemo razgovarati. (29821: 8)

izići iz vlastitog dvorišta – *pogledati oko sebe*

No ponekad treba **izići iz vlastitog dvorišta** i vidjeti globalnu sliku. (29827: 18)

izići na kraj – *boriti se sa čime*

Oni jesu jedna od najjačih momčadi u prvenstvu, ali ove sezone su teško **izlazili na kraj** s nama. (29819: 32)

izići u susret – *ispuniti čiju želju*

Tuljan dodaje kako nema ambicija zaveslati i Dravom, a u Iktusu kažu kako su rado **izišli u susret** osječkoj legendi. (29826: 16)

izvan svake pameti – *izgubiti sposobnost rasuđivanja*

To je **izvan svake pameti** – kaže vidljivo uzrujana nastavnica iz Bukovlja dok kasni na posao. (29824: 24)

J

javna tajna – *ono što je poznato, a da nije objavljeno*

Javna je tajna da u mnogim gradovima i općinama Slavonije, kao i cijele Hrvatske, postoje lokalni šerifi koji odlučuju o svemu. (29821: 6)

jedna od karika u lancu – *jedinica u kakvoj cjelini*

Mislim da sam ja samo **jedna od karika u humanitarnom lancu**, jer kao voditeljica salona za uljepšavanje nerijetko planiram razne vrste pomoći. (29825: 14)

jednom nogom – *djelomično*

Nakon poraza protiv Vrgorca na domaćem parketu, **jednom su nogom** ponovno u njoj. (29829: 31)

još jedan udarac u nizu – *još jedan gubitak*

Kažu da bi za Gunju to bio **još jedan udarac u nizu** koji su se zaredali od svibnja prošle godine. (29827: 17)

K

kako sada stvari stoje – *ovisnost o ukupnosti okolnosti*

Kako sada stvari stoje, taj se trend neće uskoro ni promijeniti ponajprije jer je klupska vrhuša shvatila da je u nemogućoj misiji pa je kompletna dala neopozivu ostavku. (29830: 36)

kao da je vrijeme stalo – *bez pomaka i napretka*

Tamo **kao da je vrijeme stalo**, nije od života mnogo tražila, iako je možda ipak premalo dobila. (29825: 6)

kap koja je prelila čašu – *sitnica koja predstavlja prekretnicu nekom događaju*

*Posljednji neuspjesi seniorske momčadi Cibalijske samo su bili **kap koja je prelila čašu**.*

karte na stol – *izjasniti se u čemu; očitovati namjere*

Idemo, **karte na stol**. Za to ima vremena, ali ne za ovakve priče. (29821: 8)

korak po korak – *postupno, polagano*

Dobila je posao u struci nakon čega je došlo prošlogodišnje stupanje u brak – pričala je Vanesa koja je išla **korak po korak** očito imajući cilj. (29819: 35)

koristiti kao kulisu – *prikrivati pravi smisao*

Naime, bivši predsjednik Josipović zviždače je **koristio samo kao kulisu**, za potrebe vlastite političke promocije, napisala je u priopćenju Vesna Balenović. (29824: 7)

kratko, ali jasno – *jezgrovito*

U svojoj **kratkoj, ali jasnoj** izjavi ostavio je otvorenom mogućnost nastavka pregovora. (29825: 9)

krenuti s noge na nogu – *kretati se vrlo polagano*

Netko je već u jutarnjim satima podbrusio pete i spustio se na šetnicu, onu koja opasuje Opatiju nekih petnaestak kilometara, **krenuo s noge na nogu** prema Volovskom. (29823: 27)

krenuti stazom uspjeha – *početi pobjeđivati*

...i da konačno **krenemo stazom uspjeha** – samouvjereno kaže vratar Cibalijske. (29823: 31)

krojač sudbine – *odlučivati o komu po svojoj želji*

Neću pričati o sucima jer oni na koncu neće biti **krojači naše sudbine**. (29824: 33)

krpanje rupa – *snalaženje*

Grad se zbog kratkoročnog **krpanja rupa** odriče dugoročne dobiti. (29825: 17)

kruna suradnje – *nagrada; vrhunac*

Ovaj je projekt **kruna naše suradnje** s vrtićima i školama na području grada Osijeka. (29825: 15)

L

labuđi pjev – *proplamsaj prije konačna smirenja*

Ova uloga je **labuđi pjev** za glumca u mojim godinama, jer mogu primijeniti sve svoje glumačko iskustvo i to s humorističnim odmakom. (29822: 23)

linija manjeg otpora – *najlakši put za postići što*

Hrvatska kao država ne zna upravljati javnim poduzećima, zato se javljaju ideje privatizacije kao **linija manjeg otpora**. (29829: 8)

lomiti koplja – *prepirati se oko čega*

Do sada su se **koplja lomila** najčešće oko udjela u zajedničkoj postrojbi. (29823: 17)

loša karma – *loša sreća*

Iza cijele te priče ne mora se kriti ništa sporno, ali je zanimljiva, pa neke pristaše Osijeka na tome grade stav o „**lošoj karmi**“ bijelo-plavih. (29824: 33)

M

mač s dvije oštrice – *odluka koja može imati suprotan učinak od željenoga*

Mišljenja su oko toga podijeljena i zato što je to definitivno **mač s dvije oštrice**. (29826: 25)

mačji kašalj – *laka radnja za izvršiti*

Međutim, važnu će ulogu odigrati i samopouzdanje. Bijelo-plavi moraju biti svjesni kako nisu „**mačji kašalj**“ od momčadi, te da kao takvi nikomu unaprijed ne trebaju „titrati“. (29820: 28)

marionetska stranka – *stranka koja nem svoja načela*

Tu dolazimo do činjenice koju je rekao Posavec, kako nema smisla da se HNS pretvara u **marionetsku stranku**... (29822: 3)

medijska lavina – *nezadrživo kretanje podataka iz medija*

Kada je krenula **medijska lavina**, malo sam se bojao kako će to završiti. No, danas sam

presretan jer sam upoznao puno različitih ljudi toliko sličnih meni. (29818: 22)

medvjeda usluga – *šteta pričinjena u dobroj namjeri*

Nastavi li s ovakvim izjavama, čini sebi **medvjedu uslugu**. (29830: 4)

muku mučiti – *jako se mučiti*

Dok su neki kandidati jedva čekali uhvatiti se u koštac s mljevenim mesom, drugi su

muku mučili idejom jela. (29830: 25)

N

na koljenima – *poražen, uništen*

Nekad bogata regija u koju su se mnogi naseljavali sada je **na koljenima**.(29821: 6)

na prvi pogled – *odmah; čim se ugleda*

Svojim primjerom čitateljica je željela upozoriti one nedovoljno informirane da bez osobe od povjerenja ne potpisuju nikakve dokumente, pogotovo ako im se već **na prvi pogled** učini nešto sumnjivim. (29827: 17)

na rubu snaga – *nemati snage za borbu*

...**na rubu su snaga**, nitko ih ne cijeni i svi po njima pljuju, a kad se pobune i najave štrajk, prozivaju ih za neodgovorno ponašanje. (29827: 9)

na visokom nivou – *kvalitetno*

Uostalom, naviknuli smo već mjesecima igrati susrete **na visokom nivou** i tako moramo i ovaj susret shvatiti. (29818: 35)

naći zajednički jezik – *sporazumjeti se*

...kako je važno da idu u centar i s drugima **nađu zajednički jezik**. (29822: 3)

najvažnija karika u lancu – najvažniji dio neke cjeline

To zahvaljuju dugoročnom planu stalnih ulaganja u razvoj, ali i radnike, jer dobro znaju da je zadovoljan radnik **najvažnija karika u lancu**. (29821: 19)

nasmijati do suza – slatko nasmijati

Predstava „Ja, deda“ namijenjena je djedovima i bakama, njihovoj djeci i unucima. Ova komedija **nasmijat će vas do suza**, a dobro raspoloženje garantirano je svih 80 minuta trajanja predstave. (29820: 15)

nemati blage veze – ne znati ništa

Pri povratku u hotel vidimo da taksist **nema blage veze** kamo nas treba odvesti, iako smo smješteni gotovo na trgu za koji bi svi trebali znati. (29827: 15)

nema tih para – ni pod koju cijenu

Navodno je rekao kako **nema tih para** da uzme taj posao. (29824: 6)

nemoguća misija – nešto teško ostvarivo

Iako njega i momčad očekuje teška serija gostovanja, Šušak ne gubi nadu. U Zagrebu smo pokazali da osvajanje bodova u gostima za nas nije **nemoguća misija**. (29823: 31)

ni kriv ni dužan – bez ikakve krivnje

Zbog odluke o puštanju Vojislava Šešelja na slobodu, Srbija se **ni kriva ni dužna** uvlači u spor između Sudskog vijeća, Tužiteljstva i samog lidera radikala. (29829: 2)

nije kraj svijeta – nije toliko loše

Kompaniji ćemo u tom slučaju morati vratiti troškove, to **nije kraj svijeta**. (29821: 8)

ništa nije izgubljeno – ima nade

Ništa još nije izgubljeno. (29823: 31)

O

obećanje ludom radovanje – *ne treba vjerovati obećanjima*

Umjesto politikanstva, prodavanja magle i obećanja koja se nakon osvajanja vlasti pokažu kao **obećanje ludom radovanje**. (29821: 8)

oči uprte – *usmjerenost*

Prošli su niz izazova kako bi dospjeli u Master Chef kuhinju, a sada su **oči nacije uprte** samo u njih. (29826: 24)

očitati bukvicu – *držati komu prodike*

No, Rijeka ima i iznimnog trenera koji je u poluvremenu vrlo vješto svojim igračima **očitao bukvicu** i u nastavku je na teren izišla drukčija Rijeka. (29822: 32)

očitati lekciju – *prekoriti*

Jedni misle da je belišćanski gradonačelnik bio u pravu što je tim potezom **očitao lekciju** susjednom gradu koji nije želio ispunjavati obveze. (29829: 20)

od jedne rečenice napraviti slona – *uveličavati*

Filozofi mogu **od jedne rečenice napraviti slona**. (29820: 29)

od životnog značenja – *vrlo važno*

Prvenstvo će nakon utakmice ući u posljednji krug u kojem će nama svaki bod biti gotovo **od životnog značenja**. (29829: 31)

odmahivati rukom – *ne obazirati se*

Mrgan i njegovi sindikalisti na sve to **odmahuju rukom**. (29827: 9)

odnijeti kompletan plijen – *uzeti maksimalan broj bodova*

Bez tada konkretnog učinka za razliku od štićenika trenera koji su iskoristili jednu od nekoliko prigoda te **odnijeli kompletan plijen**. (29825: 35)

održati izvan vode – *spasiti*

Sve što je bilo i što nas tek čeka večeras moramo zaboraviti i koncentrirati se na ta tri boda koja će nas **održati izvan vode**, zaključio je Smoje. (29826: 35)

održavati na životu – *držati otvoreno, u pogonu*

U pet godina Valvitu smo pomogli s najmanje 20 milijuna kuna i mi smo ju **održavali na životu**, ali više ne možemo. (29819: 9)

odskočna daska – *položaj s kojega se napreduje*

Motivirani smo onime što smo postili i to nam je bila **odskočna daska** da svim generacijama pružimo još jedno mjesto gdje će moći vježbati i dobro se zabaviti. (29830: 18)

ograđivati se od čega – *ponašati se kao da nema veze s nečim*

Žao mi je što je Sabo osuđen, bio je jedan od mojih suradnika, ne mogu reći najbližih, ali ne mogu se ni **ograđivati od njega** – rekao je Milanović. (29819: 4)

okrenuti novu stranicu – *krenuti dalje*

Danas u Pompejima **okrećemo novu stranicu**, rekao je talijanski ministar kulture režući crvenu vrpцу, a restauratori su se ponosno smješkali. (29826: 6)

opasan stroj – *moćna momčad*

Kovačeva Hrvatska postaje **opasan stroj**. U pet utakmica zabili smo 15 pogodaka, a primili samo dva. (29828: 30)

osjetiti na svojoj koži – *iskusiti nešto neugodno*

Priželjkivao sam Vardar da njihovu snagu **osjetim na svojoj koži** i nikada kao dosad nisam tako motiviran. (29826: 35)

otići praznih ruku – *otići i bez čega*

U drugom derbiju začelja odlučio je udarac s bijele točke nakon kojeg je Livada željezničar u Slavonski Brod **otišao praznih ruku**. (29829: 34)

otrgnuti od zaborava – *potruditi se da se što ne zaboravi*

Kako bi **od zaborava otrgnuli** tradicionalno kuvanjesafuna i luženje, Hrvatska kulturno-umjetnička udruga „Šokačko srce“ organizirala je u Zelčinufotoetnoradionicu, a presenter je bila Mara Varžić. (29819: 20)

otvoreno pitanje – *neriješena stvar*

Ostaje sada **otvoreno pitanje** hoće li vlasnik parcele sam ogradu vratiti u normalu ili će ga na to podsjetiti komunalni redari. (29829: 12)

P

pametnome dosta – *dovoljno da se shvati*

Ako se zna da UŠP Vinkovci godišnje proizvede ukupno 170 000 kubika, i da je riječ o zadanim količinama, a da sirovinom moraju opskrbiti i ostala postrojenja, sve je jasno i **pametnome dosta** – kaže naš sugovornik iz šumarske branše. (29820: 19)

parati zrak – *odjekivati*

Bolni jecaji kćeri ubijenog odvjetnika **parali su zrak** dok su njegovo mrtvo tijelo djelatnici iznosili iz odvjetničkog ureda i stavljali u vozilo. (29823: 3)

pasti na pamet – *sjetiti se*

Pitam se kome je **palo na pamet** da se istovremeno rade podvožnjak i rotor. (29824: 24)

pasti s neba – *dobiti što bez truda*

To ne znači čekati da nam bolje sutra **padne s neba** ili političkog vrha, nego da sami uložimo napore. (29825: 2)

patiti od amnezije – *zaboraviti sve što se dogodilo*

Ne kažem da je smjena Mirele Holy bila neopravdana, nego mislim da Hrvatska **pati od amnezije** kada je u pitanju odgovornost političara. (29824: 7)

plesati onako kako drugi svira – *izvršavati tuđe zapovjedi*

Tada smo sa žaljenjem mogli zaključiti da bijelo-plavi u toj predstavi **plešu onako kako Rijeka svira**. (29822: 32)

pod punim gasom – *svom snagom*

Utakmicu pod „**punim gasom**“ žele odigrati i igrači, koji nakon dva uzastopna europska poraza ne namjeravaju i treći put u desetak dana teren napustiti pognute glave. (29818: 35)

pod vedrim nebom – *na otvorenome*

Sada je situacije još gora jer mnogi neočišćeni kanali ne obavljaju svoju funkciju zbog čega nastaju problemi u tvornicama **pod vedrim nebom**, odnosno poljima na rubnim dijelovima naselja. (29823: 8)

podići veliku prašinu – *potaknuti brojne reakcije; nepotrebno uzbunjivati*

Prije godinu dana poraz u Osijeku je **podigao veliku prašinu**, krenule su kuloarske priče. (29820: 29)

podnijeti teret – *pretrpjati*

Osobe koje su odlučile javno progovoriti **podnijele su teret** borbe za sve žrtve, i za žene i za muškarce, one su zaista podnijele cijeli teret javnog govora, podmetanja, nerazumijevanja. (29819: 2)

pognute glave – *neraspoloženo, pokunjeno*

Utakmicu pod „**punim gasom**“ žele odigrati i igrači, koji nakon dva uzastopna europska poraza ne namjeravaju i treći put u desetak dana teren napustiti **pognute glave**. (29818: 35)

pohvatati konce – *otkriti sve*

Budiša je imao složenu zadaću **pohvatati konce** u svome prvom samostalnom vođenju seniorskog sastava. (29825: 35)

pokazati zube – *pokazati oštrinu*

Netko je mogao pomisliti kako će osječku momčad čekati lak zadatak na putu do pobjede, međutim, ubrzo su i gosti **pokazali zube**. (29827: 55)

poklonjenom konju ne gleda se u zube – *poklonu se ne prigovara*

Prvo ću barem 50 kuna dati unuci – kaže, podsjećajući kako živimo u teškim vremenima, pa se **poklonjenom konju, ma kakav on bio, ne gleda u zube**. (29830: 21)

pokrenuti val – *pokrenuti mnogo reakcija*

Sve se više građana odlučuje na privatne tužbe protiv banaka, a **val je pokrenula** pravomoćna sudska presuda po kolektivnoj tužbi udruge Franak protiv domaćih poslovnih banaka. (29819: 5)

pokušati spasiti što se spasiti da – *učiniti sve da se spasi barem nešto*

Stoga smo odlučili osnovati udruhu proizvođača mlijeka, nakon čega je u planu osnivanje proizvođačke organizacije koja bi onda imala snagu sudjelovati u pregovorima, kako bismo **pokušali spasiti u mljekarstvu što se spasiti da**.(29820: 18)

pomaknuti stvari sa mrtve točke – *početi djelovati nakod duljeg čekanja*

U dvije i pol godine ne samo da nije **pomaknuo stvari** u domaćem nogometu s „**mrtve točke**“ nego su se i pogoršale. (29824: 33)

pomesti konkurenciju – *bez poteškoća svladati protivnike*

Odličnim prvim mjestom iskazale su se kuharice Marija Bošnjak i njena pomoćnica Ana-Maria Stanković koje su **pomele svoju konkurenciju** ostavivši ih po deset bodova iza sebe. (29829: 24)

pomrčina pameti – *nedostatak pameti*

Nije jučer bila pomrčina Sunca, nego **pomrčina pameti!** Ivana Čubelić govori neistine. (29821: 3)

poput munje – *vrlo brzo*

Tužna vijest da je umrla dr.med. Klara Kereši **poput munje** pronijela se prostorijama Zavoda za hitnu medicinu Osječko-baranjske županije, ustanove koju je toliko voljela. (29827: 11)

postaviti na tron – *biti ugledan; zaslužan za što*

Bogati opus Osječanku Jasnu Horvat **postavlja na tron** hrvatske baštinske književnosti. (29824: 31)

povijest se ponavlja – *dogada se ponovno nešto što se već dogodilo*

I u ovom slučaju **povijest se ponavlja**; kao i u stečaju Pan Trgovine, kada je Mikulić, ne mireći se s time da je tvrtka zrela za stečaj, podnio dvije žalbe Visokom trgovačkom sudu. (29830: 22)

prebijati preko leđa – *ispaštati*

Mnogo je i onih koji misle da je skandal posljedica političkih obračuna dvaju gradova, što se **prebija preko leđa** građana, koji suza takvu situaciju najmanje krivi. (29829: 20)

prekinuti bodovni post – *osvojiti bodove nakon duljeg perioda bez bodova*

Svjestan je da ga danas očekuje težak posao, no, ipak se nada da i uz podršku s tribina mogu **prekinuti bodovni post**. (29826: 34)

prekinuti crnu seriju – *prekinuti niz nepobjeđivanja*

U sljedećem kolu stiže nam Bistra i sada je najvažnije **prekinuti tu crnu seriju** bez pobjede. (29823: 31)

prekinuti seriju loših rezultata – *početi pobjeđivati*

Zbilja smo dobro radili ovog tjedna i zaista očekujem od svih igrača koji budu istrčali protiv Imotskog da daju svoj maksimum i da konačno **prekinemo seriju loših rezultata**. (29821: 68)

prelomiti utakmicu – *preokrenuti*

Osjetili smo i mi to na terenu, ali nismo u tim trenucima uspjeli **prelomiti utakmicu** u našu korist. (29830: 32)

priča nije završena – *još se nešto može promijeniti*

...i za njega, kako se čini, ta **priča nije završena**. (29825: 9)

prodavanje magle – *obmanjivanje*

Napose manjka nam prave, poštene politike bez fige u džepu, umjesto politikanstva, **prodavanja magle** i obećanja... (29821: 8)

progledati kroz prste – *biti popustljiv prema komu*

Karamarko Brkiću zato i **progleda kroz prste** i brojne afere koje se vežu uz tog nadasve osebjnog stranačkog operativca. (29827: 8)

prolazna ocjena – *dovoljno dobro*

Odigrali su Vinkovčani najslabiju partiju ovog proljeća, a u takvoj momčadi, samo su **prolaznu ocjenu** zaslužili vratar Filipović i Aganspahić. (29823: 31)

pronaći zajednički jezik – *sporazumjeti se*

Ako možemo **pronaći zajednički jezik** s vijećem, to šalje snažnu poruku da je Europa

snažna u odnosima s Rusijom. (29827: 7)

prvi se mačići bacaju u vodu – *prvi, a nesuspješni pokušaj može se opravdati*

Dino je slikovito opisao da se **prvi mačići bacaju u vodu** te dodao kako se nada da su to kandidati riješili. (29826: 24)

pukla je ljubav – *prestati se voljeti s kime*

Ljubav ribiča i kormorana odavno **je pukla**, što potvrđuje i Anđelko Martinčević, koji ima informacije o dolasku većeg broja kormorana na Puškaš. (29824: 25)

pun k`o brod – *bogat; moćan*

Tisuće radnih mjesta, milijarde dolara, sve je to nebitno. Pet ljudi će se moći na svom brodu, ovi koji su **punik`o brod**, voziti, njima će sve biti čisto. (29821: 8)

puput munje – *vrlo brzo*

Tužna vijest da je umrla dr.med. Klara Kerešipoput **munje** pronijela se prostorijama Zavoda za hitnu medicinu Osječko-baranjske županije, ustanove koju je toliko voljela. (29827: 11)

put pod noge – *uputiti se pješice*

Već u četvrtak kod Slaven Belupa, pa onda slijedi odlazak na noge Lokomotivi, pa domaći predah od putovanja sa Zadrom, a onda opet dvaput **put pod noge** do Splita. (29828: 32)

R

razapeti između ljubavi i mržnje – *nemogućnost odluke*

Sve njih međutim u sjeni ratnih pogibelji tište slične nevolje, **razapeti su između ljubavi i mržnje**, tuge i sreće...(29821: 16)

razilaženje u mišljenju – *nemati jednako mišljenje*

Nakon **razilaženja u mišljenju** s tadašnjom upravom napustio je osječku bolnicu i otišao u Polikliniku Sunce, gdje je neko vrijeme bio i na mjestu ravnatelja. (29822: 10)

ruku na srce – *otvoreno; iskreno govoreći*

Ruku na srce, činilo nam se da smo mi Osječani i poneki Bosanac bili jedini koji su se pomiješali među druge. (29823: 27)

rupe u zakonu – *nedostatci; varanje*

Ipak, najglasniji u upozoravanju na **rupe u zakonu** o nagodbi je sudac Trgovačkog suda u Zgrebu, Mislav Kolakušić, koji je predstečajni zakon nazvao – većom pljačkom od privatizacije. (29822: 4)

S

sam sebi skuhati kašu – *dovesti se sam u neugodnu situaciju*

Nemaju se domaćini na što žaliti, jer su u toj utakmici, **sami sebi skuhalo kašu**. (29827: 57)

samo budala neće vidjeti - *nešto očigledno*

Samo budala neće vidjeti kako je Rijeka snažnija i u ovom trenutku bolja od Osijeka, ali, pobogu, igrao s e nogomet, a u toj igri kvaliteta nije uvijek presudna. (29822: 32)

sebi pucati u nogu – *oštetiti ili zakinuti sebe*

Mislim da je Danijel malo **sebi pucao u nogu** sa svojim tanjurom, za ostale ne znam. (29830: 25)

sebi uskakati u usta – *proturječiti sam sebi*

Max Weber je objašnjavao da znanstvenik mora slijediti istinu, a političar ne mora, dapače, mora **sebi „uskakati u usta“** i mijenjati stavove da bi prikupio podršku slijeva i zdesna. (29827: 4)

skinuti s vrata – *osloboditi se koga ili čega*

Pobijedimo li ih u subotu na Maksimiru bar ćemo si ih nakratko **skinuti s vrata**. (29823: 32)

sklizak teren – *nesigurno*

Njemu je to „**sklizak teren**“. Povećat će se kapital društava, a time su na dobitku i općine kao suvlasnici. (29825: 17)

sličiti kao jaje jajetu – *jako sličiti*

Zato sam u utakmicu ušao opušteno, sa željom da se pokažem – pričao je 22-godišnjak, koji u klubu ima jednog igrača koji mu **sličī kao jaje jajetu**. (29826: 34)

stajati u zraku – *neodređeno; nedefinirano*

Bar da nam u selu stave obavijesto tome kako se dijeli voda – kažu Đurićani. Sve to i dalje **stoji u zraku**, i tako već tri godine. (29823: 19)

stezati obruč – *vršiti pritisak na koga*

Slavija se ne zadovoljava bodom, **steže obruč** oko obrane gostiju i nakon nekoliko neiskorištenih prigoda uporni Antunović po tko zna koji put prenosi loptu glavom. (29822: 36)

sukob interesa – *napetost u odnosima*

Postoje puno ozbiljnije stvari gdje treba ozbiljno razgovarati, postoje realne odgovornosti i stvarni **sukobi interesa**. (29827: 3)

svatko vuče sebi – *tvrdoglavost; nepopustljivost*

Predstavnici HDSSB-a istaknuli su kako smo se svih ovih godina mogli uvjeriti da **svatko vuče sebi** te da je vođena neprincipijelna nacionalna politika. (29822: 5)

svijećom bi trebalo tražiti – *nešto što se rijetko nalazi*

Naime, povijest nogometa rijetko pamti da je nekom klubu izgled dresa osmislio navijač, a s druge strane **svijećom bi diljem zemaljske kugle trebalo tražiti** tako zagriženog navijača

kojemu se ispunio san. (29822: 12)

Š

šaka u oko – *vrlo ružan prizor*

U okoliš se, kažu pojedinci, uklapaju kao – **šaka u oko**, posebice one koje već duže vremena ne rade. (29825: 20)

šlag na tortu – *vrhunac čega; najbolji dio čega*

Bit će to „**šlag na tortu**“ za ljubitelje kuglanja u gradu na Dravi, koji u pravilu dolaze na Pampas u velikom broju, kada se sučeljavaju veliki rivali. (29819: 36)

štedjeti noge – *slabo se kretati*

Poučeni dugogodišnjim iskustvom, nismo od prvoga dana **štedjeli noge**. (29823: 27)

šuška se – *govorka se; priča se*

Istina je da **se** po selu **šuškalo** o promjeni naziva ulica, ali smo konačnu potvrdu kuloarskih priča dobili ten nakon što su nam počeli pristizati računi – pričaju Grabovčani. (29820: 21)

T

teorija zavjere – *urota; tajni plan za nanošenje štete*

Naglašavamo da ovo nije optužba već samo jedna od brojnih „**teorija zavjere**“ koje uništavaju HNL. (29824: 33)

teško pasti – *emocionalno pogoditi*

Teško nam je pao ovaj poraz, ali svjesni smo da smo sami krivi za njega. Loše smo ušli u utakmicu, izgledali smo nekako tromo, kao da nas je put iscrpio. (29823: 31)

teško spajati kraj s krajem – *preživljavati u oskudici*

Nije ono idealno i nisu to ne znam kakva primanja, ali **teško spajaju kraj s krajem**. (29830: 31)

4)

težak udarac – *velika i neugodna promjena*

Njihovo bi gašenje bio **težak udarac** za ovo područje koje je dodatno osiromašeno nezapamćenom poplavom u svibnju. (29818: 20)

tjerati strah u kosti – *nekoga silno zaplašiti*

Pa tko će zaraditi novac za plaćanje kazni? Sve to ljudima **tjera strah u kosti** – kaže Barić. (29822: 16)

tko je gazda – *biti glavni; dominirati*

Izostala je i najmanja neizvjesnost, domaćin je već u prvom setu pokazao **tko je gazda** na parketu. (29827: 56)

tračak nade – *skroz malo nade*

Tada je dvostruki strijelac za momčad bio Suarez, a Englezima je ostao **tračak nade** nakon što je u sudačkoj nadoknadi Hart obranio penal. (29818: 32)

tražiti dlaku u jajetu – *sitničariti*

Želim **tražiti dlaku u jajetu**, jer želim da u svakoj utakmici budemo bolji negoli u onoj prethodnoj. (29828: 30)

tražiti kompletan plijen – *tražiti pobjedu*

Za vrh i konačni rasplet u predstojećoj 19. Rundi važni će biti ogledi u Pleternici i Koprivnici gdje će domaći sastavi **tražiti kompletan plijen** za ispunjenje svojih ambicija. (29821: 68)

trčati pred rudo – *nepotrebno se uplesti u neprilike*

Sve stoji, ali ne treba **trčati pred rudo**, jer bi i jedna informacija o tome mogla zakočiti neki od procesa koje smo započeli. (29825: 32)

trbuhom za kruhom -Naglasio je da je ondje sve više praznih kuća, mladi odlaze **trbuhom za kruhom**, u selima ostaje samo staračka populacija, što zvonu na uzbunu. (29818: 20)

tu priču nećete gledati – *to se neće dogoditi*

Naglasio je kako banke **tu priču neće gledati** te najavio nastavak pregovora u rješavanju slučaja franak. (29827: 2)

tuđa rana nikoga ne peče – *nebriga za tuđe boli*

Tuđa rana nikoga ne peče. Pa neka gospoda u Zgrebu i njihove obitelji pokušaju samo jedan dan biti bez pitke vode, pa će vidjeti kako je to. (29823: 19)

U

u dušu se poznavati – *jako dobro se poznavati*

Naravno, sve je bilo dodatno lakše jer se nas dvoje zaista **u dušu poznajemo.** (29826: 25)

u jadu i bijedi – *osiromašeno*

U jadu i bijedi drže narod koji za njih radi. (29828: 2)

u najmanju ruku – *minimum*

Predstavnik Hrvatskog časničkog zbora Marko Leko podsjetio je da je Ustavni sud pri poništenju presude utvrdio kako u RH protiv Glavaša nije vođen, **u najmanju ruku**, ispravan postupak. (29821: 5)

u punom pogonu – *u punoj snazi*

Nakon susreta s Rijekom nogometaši Osijeka dobili su dva dana predaha, a od jučer su opet **u punom pogonu.**(29823: 31)

u radu je spas – *rad sve pobjeđuje*

Šušak je svjestan problema i ponudit će odgovor tipa „**u radu je spas**“, kao i svi treneri

ovog svijeta. (29822: 32)

u strahu su velike oči – *preplašen čovjek posvuda vidi opasnost*

U strahu su velike oči, jer se Osijek nije usudio otvorenije krenuti na Rijeku. (29821: 64)

u svježem sjećanju – *nedavno*

Osijek je slavio u oba međusobna susreta, a još uvijek nam je **u svježem sjećanju** ona utakmica s početka prosinca prošle godine. (29829: 31)

u tuđim cipelama – *suosjećanje za druge*

Projekt pod nazivom „**U tuđim cipelama**“ bio je središnji dio obilježavanja Dana škole u Prvoj gimnaziji. (29823: 14)

ubirati plodove rada – *biti nagrađen za trud i rad*

Mogu reći da svi igrači vjeruju kako će se ova situacija oko rezultata sigurno okrenuti i da ćemo i mi početi **ubirati plodove rada**. (29819: 34)

ubiti sve nade – *učiniti što da se tko prestane nadati*

Ovako je čak imao priliku zakomplicirati situaciju u završnici susreta, no TerStegen je obranio kazneni udarac Aguea i tako „**ubio**“ **sve nade** gostima. (29820: 28)

udariti po džepu – *novčano kazniti*

Za nedostatak bilo koje opreme policija vas može „**udariti**“ **po džepu** u iznosu i do 700 kuna. (29826: 23)

uhvatiti se u koštac – *početi borbu s kime ili čime*

Riječ je o poučnoj priči koja djeci govori da ne treba odustati kada se pojave prve prepreke i problemi u životu, već da se s njima treba **uhvatiti u koštac**. (29822: 31)

uloži se povećavaju – *sve više se riskira*

Ulozi se povećavaju, a svaki njihov propust pratit će stručni žiri. (29826: 24)

unijeti svjetlo – *donijeti poboljšanje*

Taj program **unio je svjetlo** u naš sustav, ali se osjeti problem izvršitelja. (29818: 2)

urodit plodom – *dovesti do rezultata*

Smatram da su sankcije protiv Rusije već **urodile plodom**. Teško je mjeriti točne rezultate, ali vidimo da s niskim cijenama nafte ruska ekonomija pati. (29827: 7)

uzdignute glave – *ponosito; gordo*

No bilo je i ministara koji su odlazili ne baš **uzdignute glave**. To je, u svakom slučaju, bolje nego u nekim prijašnjim vladama. (29824: 7)

uzeti stvar u svoje ruke – *preuzeti inicijativu*

Dodao je da je ponosan na građane Valpova što su **stvar uzeli u svoje ruke** i ponovo pustili vodu građanima. (29828: 19)

uzeti sve što život pruža – *iskoristiti sve mogućnosti koje se pojave*

Ovo je trenutak u kojem Hrvatska mora **uzeti „sve što joj život pruža“**, a Norveška ne izgleda nepobjedivo bez obzira na sve probleme koje imamo. (29827: 55)

V

velik zalogaj – *velik pothvat*

Svjesni su da se radi o „**velikom zalogaju**“, ali je vrijeme da se povuče pravi potez. (29826: 12)

vjetar u leđa – *poticaj*

Odbojkaši s Drave imali su i dodatni **vjetar u leđa** protiv Rovinja, obje utakmice odigrane su u Gradskom vrtu. (29828: 36)

vratiti poljuljani ugled – *vratiti ugled koji je sumnjiv*

U našim zalihama postoji određena količina materijala da možemo nastaviti s proizvodnjom, a potom s novom poslovnom politikom moramo **vratiti poljuljani ugled** poduzeća. (29821: 7)

Z

začepiti usta – *učiniti što zbog čega neće biti povoda prigovaranju*

Već je krenula priča po novinama da nismo u formi, ali Zadrom smo svima **začepili usta**. (29819: 32)

zaći u duboku tamu – *propadanje*

Dobro, usporedba Japana i Hrvatske možda i nije odgovarajuća, jer je riječ o Zemlji Izlazećeg Sunca i zemlji u kojoj je mnogo toga **zašlo u duboku tamu**. (29827: 9)

zadnja rupa na svirali – *nešto čemu se ne pridaje značenje*

U svibnju nas je Sava potopila, uništila sve što smo imali, a sada nas se opet zaboravlja, opet smo **zadnja rupa na svirali** – ogorčeni su mještani u Račinovcima. (29823: 19)

zavrnuti rukave – *prionuti na posao*

Četvrta emisija kandidatima je donijela nove izazove, a osim što su morali **zavrnuti rukave** i pokazati zašto su tu, jedni drugima postali su konkurencija. (29830: 25)

zdrav razum – *normalno rasuđivanje*

I **zdrav razum**, i teorija racionalnog izbora, toliko omiljena novim ekonomistima, govori da smo zajedno jači, da kolektivno djelovanje povećava šanse pojedinaca ili malih zemalja. (29827: 4)

zlata vrijedno– *vrlo vrijedno*

Stvarno je velika gužva od sredine do dna tablice i zato je svaka domaća utakmica gotovo „**zlata vrijedna**“. (29826: 37)

zlatni rudnik – *biti bogat čime*

Njima nije jasno što jedan rođeni Londonac radi u Zagrebu. „Vaša zemlja doista je **zlatni rudnik** pametnih i vrijednih ljudi, ne vidim gdje je problem.“ (29820: 6)

zlatno vrijeme – *bogat i umjetnički plodan period*

Križanac je istaknuo kako su ga radovi iznenadili jer ona razgovara s vremenom koje pamtimo, iz **zlatnog vremena** sedme umjetnosti. (29818: 31)

zona sumraka – *početak propadanja*

U takvoj **zoni sumraka**, kaotičnom miksu hrvatske stvarnosti, možda je zbilja povratak rodanaKlepetana svojoj Malenoj najzanimljivija vijest proteklog tjedna. (29821: 8)

Ž

živjeti na visokoj nozi – *živjeti lagodno i luksuzno*

Nikola je živio u hotelima sa sedam zvjezdica, prošao sve kontinente i **živio na visokoj nozi**, no želio je duševni i životni mir. (29818: 22)

živjeti u svom svijetu – *ne obazirati se na pravila*

Roditeljima djeteta s autizmom prijeko je potrebno puno snage i upornosti da spoznaju kako njihovo dijete nije poput druge djece, da ono **živi u „svom svijetu“**, da se ne razvija. (29818: 2)

6. ŽIVOTOPIS

Zovem se Mirna Jurković. Rođena sam 31. prosinca 1991. godine u gradu Bietigheim-Bissingen u Republici Njemačkoj. Pohađala sam Osnovnu školu Ivana Meštrovića u Vrpolju, a po završetku osnovne škole, 2006. godine upisala sam jezični smjer u Gimnaziji Matije Mesića u Slavonskom Brodu. Nakon položene državne mature, 2010. godine upisala sam se na Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, točnije na preddiplomski studij na Filozofskom fakultetu, smjer Hrvatski jezik i književnost. 2013. godine nastavila sam studij upisavši se na diplomski studij Hrvatskoga jezika i književnosti opredijelivši se za nastavnički smjer.

